

Universitätsbibliothek Wuppertal

Omnia Divini Platonis Opera

Plato

Basileae, 1551

Epistolae duodecim

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-245](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-245)

Est enim omnium pulcherrima & prima hominibus huiusmodi examinatio est. Vbi uero non talis reuera, sed simulata inquisitio est, frustra contenditur. Præterea temporū cōsiderādus est ordo, quā exacte cœlestia omnia perficit, ut quicumq; uere dictum fuisse crediderit antiquiorem diuinioremq; corpore animam esse, putet præclare sufficēterq; illud quoq; esse dictum: deorum plena esse omnia: adeo ut superi neq; obliuiscantur nostrarum rerum, neq; nos deserant. Sed hoc in his omnibus aduertendum est, maxime illi qui recte perceperit, profutura: ei uero qui non recte, deum inuocandū esse. Modus uero hic est. Necessē enim est id quoq; tangere. Omnem linearum descriptionem, constitutionemq; numeri, & concentus rationem, circuitusq; astrorum conuenientiā, & quæ una cunctorum conspiratio est, perspici oportet ab eo qui modo cōgruo discit. perspicitur autem si quis quod dicimus ad unum recte respiciens discat. Vnum enim horum omnium intelligenti uinculum apparebit. Qui uero aliter hæc adipisci studet, fortunā ut dicimus inuocet. Nunquā enim absq; his natura in ciuitatibus ulla felix efficietur. Etenim hic modus est, hæc educatio, hæc disciplinē. Per hæc itaq; siue facilia siue difficilia sint, eundem. Nefas autem est deos negligere, quum felix omniū illorū doctrina omnibus recta ratione patuerit. Eum sanē qui cuncta hæc ita percepit, uere sapientissimū appellamus. Quem ego etiam ioco & serio affirmo, cum diem suum obierit, non amplius multorum sensuum ut nunc, sed unius fortis participem fore, unumq; de multis factum, felicem, sapientissimum atq; beatum: & siue quis in continenti, siue in insulis, seu publice seu priuatim uixerit, modo ita se gesserit, eandē a deo sortem reportaturū. Sed quod in principio diximus, nunc quoq; uerū nobis apparet, non posse homines præter paucissimos perfectē beatitudinem consequi. Quod quidem recte nobis assertum est. Nam qui diuini modestiq; simul, alijs uirtutibus natura præditi sunt, disciplinas præterea felices consequuntur quas diximus, ijs solummodo satis ad felicitatem omnia se habere uidentur. His igitur quæ ita & priuatim & publice in his elaborarunt, cum ad senectā peruenerint, maximos tradi magistratus iubemus, cæteros uero sequi, & deos simul deasq; laudare, ac cæterum nocturnū ad hæc sapientiā omnes diligenti examinatione peracta q; rectissime adhortari.

ARGUMENTA MARSILII FICINI

IN EPISTOLAS DVODECIM PLATONIS.

ARGUMENTVM IN EPISTOLAM PRIMAM

DIO SYRACVSANVS uir profecto magnus, Platonis non auditor solum, sed etiam imitator, à tyranno expulsus, & magno animo pecuniam quam miserat tyrannus, statim remittit: & utpote Platonicus, pro summa iniuria, summo quodam Dionysium afficit beneficio, tribus scilicet præceptis salutaribus admonens. Primum est, principes non pecuniarum, sed amicorum defectu perire. Secundum, nullam petantiam maiorem esse honorū prudentiumq; consensu. Tertium oportere errata præterita recognoscere, & quanto nobis detrimento sint augurari, quo à futuris delictis absterreantur.

ARGUMENTVM MARSILII FICINI AD EPISTOLAM secundam: quæ est Platonis ad Dionysium Siciliae tyrannum.

IN HAC epistola quam Plato scribit ad Dionysium iuniorem post primum ab eo discessum, & expulso Dione, quatuor sunt præ cæteris obseruanda. Primum quidem, quod ait magnam potentiam naturali quodam instinctu, atq; sapientiam sese inuicem petere, quo in unum congregiatur. Id quidem in diuinitate, in natura, in arte cōpertum habemus. Principio penes deum infinitā dei potentiam immensa sapientia comitatur. Quod hic sub Iouis & Promethei nomine indicat: Iouem quidem potentiam, Prometheum uero prouidentiam esse indicans. Nempe diuine intelligentie fontem atq; speculum eiusdem potentiam esse putat. Siquidē & quia potest intelligere, iccirco intelligit, & potētiam eandē contemplatur intelligendo. Apparent & horū uestigia in natura. In his enim quæ naturaliter composita sunt, siue lapides & metalla, siue plantæ et animalia, immo & in primis in ipso cœlo, ita natura cōparatū est, ut ex intima natura potentia naturaliq; uigore procedat ordo quidā tum in ipsis horum formis, tum in actionib. atq; effectibus.

Ordo uero eiusmodi extrinsecus euidens, interiorēq; uigorem potētiae comitans, sapientiā quandam prae se ferre uidetur. Non enim aliter in progressibus ordinatis natura procedit, aliter sapiētia: sed similis omnino est utri usq; progressio. In arte quoq; humana siue priuata, siue publica, similis quidam uidetur potētiae sapiētiaeq; cōgressus. Naturalis quidem ingenij, memoria, uoluntatis uirtus ad potētiam pertinet. Ex hac uero acquisita oritur sapiētia, & in actionibus ipse ad sapiētiam pertinens ordo seruat. Huius autē mysterij diuinitate, natura, arte constantis, in consuetudine eleganti habemus exempla, quae hic Plato recenset, in mutua uidelicet potētū sapiētumq; familiaritate, & quasi naturali quadam necessitudine. Qua de re nos admonet caelū, in quo planetae significatores principum his proximi sunt, qui significant sapientes. Nam & Iupiter Saturno est situ proximus, & Sol fermē à Mercurio non discedit. Morale igitur apud Platonem praeceptum est: Principes sapientes honorent: sapientes libenter principibus cōsulant. Nam & sapiētia absq; potētia prodest paucis, & potētia remota sapiētia obest multis. Potētia quidē expers sapiētiae quo maior est, eo perniciosior. Sapiētia uero procul à potētia manca uidetur. Docent hoc magnae planetarum coniunctiones. Iupiter quidem dominus est: Saturnus uero philosophus. hi profecto nisi cōiungantur, nihil uel magnum uel stabile moliuntur. Felicem quidem familiaritatē Plato uult esse ex potēte sapiētēq; conflatam. Felicissimam uero copulam, ubi utraq; in eodem animo cōiunguntur. In quo & ipsum Palladis sedet numen, potētiam unā cum sapiētia copulans. Pallas enim sola & artes callet simul & uibrat hastam. Haecenus de primo epistole huius mysterio dictum sit. Ad secundum iam pergamus. Animi bonitate excellentis, est gaudere bono, maxime uero diuino, hoc est amplissimo. Tale uero est quod & quāplurimis & quā diutissime prodest. eiusmodi est uera uirtutis gloria ad doctrinam & mores tam posteris quā praesentibus conferens. Hac ergo uiri optimo ingenio praediti, duabus de causis maxime omnium delectantur: tum quia sicut intimam uirtutis lucem amant, sic exteriorē quoq; diligunt uirtutis splendorem: tum quia splendore hoc optāt semper prodesse quāplurimis, & hoc certe perpetuo in genus humanum beneficio gaudent. Gaudent inquam, quatenus sentiunt. Quum uero sempiterna gloria studeant posteritati prodesse, sperantes uidelicet, sicut nunc, ita & tunc splendore hoc & beneficio se gauisuros: profecto id se post hanc uitam persensuros uaticinantur. Naturae siquidem diuiniore instinctu ad tantum beneficium instigantur, non tam quia hoc ipso gaudent, quā ut gaudeant. Ac si multae animalium species in ipsa nidorum escarumq; opera instigante natura nō frustra futuro usui cōsulunt: multo minus diuinos animos sperantes se sempiterno quodam officio gauisuros, frustratur euentus. Eiusmodi uero uirtutis splendorem, & beneficiū tā in doctrina quā in moribus his uerbis propheta Daniel cōprehendit. Fulgebunt docti tanquam splendor firmamenti, & qui multos erudiunt ad iustitiam, sicut stellae in perpetuas aeternitates. In quibusdam uero animis à sua diuinitate degenerantibus, beneficium uerē gloriae studium uel extinguitur, uel in uanam gloriam permutatur. Tertium epistole huius mysterium surgit altius. Sed quoniam in theologia, & libro de Amore latius exposuimus, satis fuerit in praesentia leuiter delibasse. Quando diligenter formas ab artifice factas consideramus, paulatim qua ratione factae fuerint, animaduertimus: & quando rationes per quas efficit formas apprehendimus, facile per eas ad ipsas ideas artificiosae mentis accedimus ad quarum exemplar rationes suas ad formas direxerit efficiendas. Quemadmodū uero in artificijs à formis ad rationes, ab his ad ideas, id est exemplaria proficiscimur: sic in ipso rerum ordine contemplando, pulcherrimas rerum formas cognoscimus artificiosissimis rationibus esse compositas: ac si rationibus, ergo ideis, id est exemplaribus, ad quorū similitudinem ipsa ratio formas producit in ordinem. Tres ergo in uniuerso sunt ordines, formarum scilicet & rationum, & idearum. Ordo quidem formarum quae patēt sensibus, ad animam ipsam mundi reducit: quae utiq; uelut principium motus formas in materia generat. generat autem alias alijs rationibus atq; seminibus. Hunc uero ordinem in anima rationū ad mentem redigimus anima altiorē, à cuius ideis anima gubernandarū rerū suscipit rationes. Ordo deniq; idearū in mentem ab immenso & simplici diuini boni splendore descendit. Siquidē una hominū idea bonorum, id est ipse deus, alias aliorum bonorū mēti angelicae ideas infundit. Quamobrē tres rerum ordines ad tres principes fontesq; reducuntur. Ordo quidem formarū ad mundi animam, ordo uero rationum ad mentem angelicam, ordo deniq; idearum ad ipsum bonum. Et quia per ideas cuncta referuntur ad bonum, ideo Plato inquit: Circa omnium regem cuncta sunt, id est circa ipsum bonum sunt ideae, perq; ideas omnia. Circa secundum, id est mentem sunt secunda, id est rationes quae sequuntur ideas. Circa tertium uero tertia, id est circa animam mundi forma. Significauit autem deum esse rerum causam exemplarē, ubi dixit circa. Item finalem ubi ait: Eius gratia. Rursus efficientē, quando subiunxit: Ipse causa est pulchrorū omnium. quod enim nonnulla sint deformia nō ob id habēt quod ab ipso sunt, sed quatenus ab eo degenerant. Neq; mirū Platonici uideri uolunt, quod Plato quodlibet illorū trium principium nominauerit. Nominasse enim similiter, sed non aequē. Deum quidem per se unum bonumq; existere. Cum uero unitas bonitasq; amplissima sint, sequitur ut deus per se sit omnino. Mentem uero summam Deo proximam per deum esse, quatenus unum quiddam est & bonum: praeterea & per se, quatenus mens est & ordo naturae secundae. Mundi denique animam productam quidem & ipsam à primo deo, quā unum atque bonum. Productam quoque ab ipsa mente, quā mens. Sed quā per se mobile est, à seipsa productam. Hucusque ait Plato procedere

procedere diuinorum origines, rerumque principia. Præterea animum nostrum esse diuinum quando addidit affectu
 re diuina: uerum non comprehendere quandiu aspicit in ea que sibi cognita sunt, id est, uel sensus & sensibilia, uel
 formas horum obiectu conceptas ab anima. Hæc enim omnia à diuinis longe diuersa sunt, unde animus in hæc aspi-
 ciens cogitur de diuinis aliter sentire, & pronuntiare quam sint. Sequitur quartum mysterium de diuinorum per-
 ceptione. Primo quidem ait inuestigationem diuinorum non recte factam, id est non debitis, tunc purificationis, tunc di-
 sciplinarum gradibus instructam, malorum esse omnium causam. Quia uidelicet qui sic inuestigant deum, tandem eò
 perueniunt, ut uel negent deum esse, uel de deo affirmant que non sunt dei. Hinc uera perit religio, extincta religio
 ne mala omnia confluunt. Deinde ait stimulum inuestigandorum diuinorum esse malorum causam, id est si hoc abu-
 tatur, & omnino quomodocumque utamur, non permittit presentibus oblectamentis frui, & hac in uita quiescere, al-
 tioribus anhelantes. Verum quid sibi uult, ubi ait: Nisi quis hunc ex animo stimulum eruat, ueritatem nunquam asse-
 queatur? Profecto negat ueritatem rerum à deo dependentium haberi posse, nisi ipsa de deo ueritas habeatur. Præter
 ea per illa que mox subiungit, scito Platonem ipsum assidue in diuinorum inuestigatione uersari consueuisse, & qui
 Platonem primo audiebant diuina contemplantem, solitos sub nimio diuinorum splendore protinus caligare, diu-
 uexari, donec uidelicet metem denique, tum ab affectibus sensuum, tum à phantasia imaginibus segregaret. quo qui
 dem factò diuina quadam sorte, id est luce ueritatem non prius inuentam reperiebant. Propterea Pythagoras que
 Plato noster in omnibus ueneratur, sacra doctrinarum mysteria ab exactissima expiatione mentis exordiebatur: præ-
 cipiebatque, & Plato similiter præcipit, ne essentur in uulgum, ne uulgus accepta peruerse uel contemnat uel inci-
 dat in errores. Si enim in uulgum edideris, deum nihil ex ijs que sentiuntur in se habere, uel te ridebunt, uel deum esse
 negabunt. Hinc illud Lysidis Pythagoræ ad Hipparchum. Haud pium est, mysteria philosophiæ cum his communia
 facere, qui ne somnare quidem purificationem animi potuerunt. Sunt præterea nonnulla mysteria theologorum cir-
 ca deum, que non uulgum modo, uerum etiam elegantes plerisque fatigent. E quibus id unum est, nihil ex his que in-
 telliguntur, absolute de deo affirmari debere. Quicquid enim intelligentia definitum est, infra infinitum deum exten-
 sione compellitur. Ad hæc itaque secretiora mysteria ita plerique docti adhuc sunt inepti, sicut & uulgus ad leuiores, usque
 adeo ut etiam nonnulli quamuis acumine, memoria, iudicio ualeant, diu-
 hæc audierint, nondum tamen perfecte com-
 prehendant: quia uidelicet & si ad alia quedam, tamè ad theologica nati non sunt, uel si nati, non tamen congrue ad
 hæc eruditi atque educati: uel si educati & eruditi, nondum tamen ætatis maturioris beneficio à perturbationibus se-
 gregati. Perturbatio uero, quia & mouet, & per diuersa distrahit, & ad materiam trahit, idcirco alienam reddit
 mentem à deo, quo nihil à motu, à diuersitate, à materia potest remotius cogitari. Non ergo iniuria Lysis Hippar-
 chum sic admonuit. Operæ precium est recensere quantum temporis in abstergendis maculis, que nostris iniuste pe-
 tetoribus erant consumpsimus, antequam præcepta Pythagoræ percipere digne possimus. Accedit ad hæc, quod si
 quis etiã tranquillo & erudito ad deum intellectu se conferat, ita ferme ab ipsa intelligentia circa deum decipitur,
 quemadmodum & uulgus sensu imaginationeque fallitur, et plerique docti perturbationibus repelluntur. Intelligen-
 tia enim pro natura sua iudicans, compellit nos deum ipsum, uel intellectum quendam, uel intelligibile quiddam asse-
 uerare: immensum uero bonum, neque intellectus est, qui uelut egenus ad intelligibile se uertit, tanquam bonum quo
 illustrante proficiat: neque intelligibile est dicendum, quod quidem communem quandam cum intellectu naturam ha-
 bet, per quam etiam proportionem habet cum intelligentia congruam. At nulla est immenso bono ad finita bona
 nature communio, nulla proportio. Hinc in Parmenide probat nos neque nomen, neque definitionem, neque scientiam
 habere de deo, utpote qui sit super intelligentiæ limites. Idem ante ipsum Mercurius asserit, Idem post ipsum
 Dionysius Areopagita, probans deum non esse dicendum ens atque intelligibile, sed super utrumque. Quamobrem cum
 deus intellectum atque intelligibile infinito superet interuallo, nemo ulla intelligentiæ actione diuinam substantiam po-
 test consequi, potest tamè quandoque assequi passionem. Passione inquam benigna, per ipsam beneficam infiniti boni actio-
 nem nobis illatam. Illatam inquam in unitatem ipsam nostre mentis caput, quando uidelicet mens in unitate suam,
 que expressa est diuinæ simplicitatis imago, totam undique se collegerit. Verum quod menti unitatem hanc indu-
 te sub diuino Sole subrutilat, tunc ferme abit, cum unitatem exuta rursus induit multitudinem. Ex his utique patet
 ex Platonis nostri sententia, diuina à nobis non inueniri, sed potius desuper reuelari, neque mente comprehendere posse
 substantiam proprietatemque diuinorum, nedum uerbis & literis explicari. Ideoque de his ea mente differendum de-
 scribendumque, ut per uerba & literas exhortari & præparare animos ad diuina speremus, potius quam demon-
 strare. Sic & Plato de substantiæ proprietatisque diuinæ definitione scribit nihil. Scribit tamen multa que uel per
 negationes, uel per relationes, uel exhortando, uel instruendo ad eum mentis statum quandoque perducant, cui
 tandem ex alto panditur domus omnipotentis Olympi. Vbi postquam se & ab inferioribus receperit ad seipsam,
 & à seipsa ad superiora conuerterit, statim uno quodam statu simplici ipsam unitatem, stabilitatem, simplicitatem
 ut ita loquar, attingit. Sed que attigerit, non licet apud Paulum homini loqui, & apud Platonem multo minus licet
 scribere, ne detur sanctum canibus. Cum uero neque uerbis neque literis in diuinorum explicatione confidat, tutius tamen
 committenda uerbis censet quam literis, litera namque cuius communia faciunt. Atqui & quam electissimis dicenda
 permittit

permittit. Omnino uero iudicat diuinorum dignitatem exigere, ut ex mente in mentē uerbis potius quā scribendo in exteriores materias traducamur. Hac ratione Iudaei aiunt mysticum suae legis sensum ab ipso deo per Moysen non tam literis traditum, quā animis commendatum. Sed hoc illi uiderint. Pythagorici certe id obseruabant, & Plato seruauit. Nam & hic pollicetur nonnulla per Archedemum potius quā per literas se missurū. Afferit autem quae ab ipso scribuntur, esse Socratis, cuius proprium in purificando erat officium. Sed cur additum est Socratem etiā & in iuuentute fuisse pulchrum, id est diuinitus illustratum? Ut intelligamus Socratem tam educationis primae perfectione quā naturae felicitate à deo per familiarē demonem mox accepisse quae ceteri uix tandem multis laboribus assequuntur. Rursus mysteria eadem per diuinam reuelationem accepta in Platonem transfusa fuisse, & per Platonis exhortationes in homines similiter affectos posse transfundi. At ne quis in hac expositione existimet me somniare, audiendus est Proculus haec ita confirmans. His qui ad summū bonum peruenire cupiunt nō scientia & exercitatione ingenij opus est, sed firmitate, quiete, tranquillitate. Quae quidem diuina fides est, quae nos ad summum bonum diuināq; omnia ineffabili ratione trahit atq; coniungit. Profecto non per scientiam, aut actionem ullam ingenij exquirere summum bonum, aut ad ipsum aspirare debemus sed offerre commendareq; nos diuinae laei, & praecclusis sensibus in illa incognita & occulta entium unitate quiescere. Hoc enim fidei genus omni doctrina antiquius est. Haec Proculum à Plotino accepisse constat. Si quis autem haec diligenter considerauerit non exigat à Platone in dialogis suis consuetū illum apud humanos disputatores ordinem doctrinalem, sed eo duntaxat stylo contentus erit, qui rectiori tramite perducatur ad deum. Eiusmodi uero stylus siue ordo in purgādo & conuertendo consistit. Oportet enim mentis oculum & purgare à caliginosis materiae sordibus, & purgatum in ipsam diuini Solis lucē rite dirigere. Uterius uero perquirere, aut cōtendere nō oportet. Immensa enim lux ubiq; praesens sua prorsus natura, creato ad ipsam mentis oculo, cum primum in eam purus rite respexerit, se infundit. Ac si ad suscipiendum deum intellectus assidue actione utatur propria, quae & accidens quiddam est & multiplex, & modo quodā suo mobilis, profecto per ipsam à dei substantia simplicissima, & ab omni motionis imagine remotissima, quodam modo disiungetur. Sat ergo fuerit post conuenientem inquisitionem purificasse mentem, atq; direxisse. Reliquū Mercurius sacro mentis silentio tribuit. Deum enim à mente suo quodā silentio potius quā sermone suo censet pronunciari. Omnes itaq; Platonis dialogi in hoc ipso uersantur, & alij quidem in purgando solum, alij uero solum in conuertendo, alij in utroq; consistūt. Mysteria uero haec in epistola ad Syracusanos iterū cōfirmantur. Atq; haec confirmata mirum in modum praeccepta euangelica comprobant.

ARGUMENTVM IN TERTIAM EPISTOLAM

HAEC Platonis epistola scribitur ad Dionysium iuniorem post secundum Platonis ab eo discessum. Et primo quidem ad Dionysii quaesita respondet: deinde calumniam in se à Dionysio conflātam dissoluit. In responsione igitur ad quaestionem docet non esse in Deo uoluptatē. Illam scilicet quae dolorem habet oppositum, & in motu quodam, uel indigentiae expletione uersatur. Esse autem in Deo totum id bonum cuius causa bona uidetur uoluptas, non negat. Addit uoluptatem, scilicet mobile, esse causam detrimenti, scilicet in pecunijs & honore. Item doloris in corpore. Rursus auferre acumen memoriam, iudicium, grauitatem. Post haec contra Dionysii insimulationē probat se iustissimis de causis in Sicilia profectum, de restituendis urbibus olim dirutis, ac de aequa gubernandi forma consilium manifeste dedisse.

ARGUMENTVM IN QVARTAM EPISTOLAM

POST Dionysium expulsū tyrannide, scribit ad Dionem in patriam iam reuersum, admonens eum atq; etiam Heraclidem & Theodotum ceterosq; amicos, penes quos rerum potestas erat, ut procul à tyrannide uiueret, formamq; gubernandi teneret ex optimatum gubernatione plurimum atque ex populari quodāmodo temperatam. Sunt hic praeccepta quaedam memoriae commendanda. Primum quidem ad principes proprie pertinere, cunctis excellere ueritate, iustitia, magnificentia, temperantia. Omnino autem prudentia tantum ceteros superare, quantum uiri pueros prudentia superat. Secundum uero, oportere tales praestare seipsos, quales uideri uolunt. Tertium, circumspicere oculos omnium in se esse cōuersos, ut meminerint, neq; uitia sua latere posse, neq; mediocri dūtaxat uirtute se expectationi maximae satisfacturos. Quartum, probatissimos imitari legumlatores, & discordiam inter collegas quasi pestem uitare. Quintum, meminisse cōmunem beneuolentiam esse ad res agendas summo opere necessariam. Hanc uero sola humanitate comparari posse atq; seruari.

L T SI quintam hanc consuetudo quedam Platoni inscribit epistolam, uidetur tamen potius esse Dionis, Platonem in seipso totum pro uiribus effingētis. Instruit autem Perdiccam principē constitutum in monarchia, ut meminerit se iuuenem esse, ideoq; consilio ac ministerio seniorum indigere, non quidem omnium, sed probatissimorum, non quauis in re, sed in gubernandi forma, qui intelligant, quid potissimum gubernationis cuiusq; sit proprium, siue gubernet unus, siue pauci, siue multi. Vocem uero gubernationis esse uult spiritum uitamq; eius, id est legē, quae officia & erga deum & erga homines congrua instituire debet & exequi. Alioqui salua esse non possit. At quoniam significat se & Euphreū disciplina Platonis imbutos, tenere quae ad ciuilem pertinet disciplinam, idcirco ne Perdiccas hac de re diffideret: propterea quod Plato ipse nunquam populo suo in ciuili disciplina profuerit, subiungit Platonem cognouisse populum suum morbo insanabili laborare, ideoq; medicorum prudentum more noluisse, & frustra, & cum sui discrimine bestiam insanabilem curandam suscipere.

ARGUMENTVM IN SEXTAM EPISTOLAM

P L A T O diuinus, Hermiam, Erastum, Coriscum, finitimos inter se principes, ad uerissimam concordiam cohortatur, hac sola saluos fore uaticinans, perq; hanc aspirante deo, qui unione gaudet, bona omnia consequuturos, praeter ea eò denique peruenturos, ut rebus rite compositis diuinam sapientiam propensiori studio quam humanam, ut par est, prosequi ualeant. Concordiam uero stabilem firmari inter illos posse tradit pacto duntaxat atque lege: pacto inquam legitimo sacris rite peractis inuicem stabilito, ac iureiurando interposito, deum ipsum testando atque obsecrando tanquam unionis autorem atque conseruatorem. Testando inquam, & obsecrando sub impari, quo deus gaudere dicitur, numero. Tria enim summa rerum principia, quae in prima quoq; epistola attigit, huc adducit. Vbi enim ait, omnium ducem praesentium atque futurorum, mundi animam uult intelligi, quae utpote principium motus, res omnes à futuro in praesens, à praesenti in praeteritum temporali ratione perducit. Vbi uero patre dicit & dominum, summum deum ipsumq; bonum significat. Sed mediam inter duo haec mentem quandam diuinam uidetur inserere, quando dum repetit ducis, subiungit & causam. Nam apud Platonem saepe rex significat ipsum bonum, causa uero mentem, dux deniq; animam. Et quoniam causam refert ad mentem, ideo in Timaeo Platonici disputant, Intellectum ipsius boni filium, mundi architectum proximum extitisse. De quo in Epinomide scribitur: Ratio diuinissima, siue diuinissimum uerbum, mundum uisibilem exornauit. Appellat autem hic ipsum bonum, tum patrem, tum dominum: ut per primum quidem designaret mentis patrem, per secundum uero animae dominum. Ita forsitan Platonicus numerus exponet. Ita quoq; Platonius Christianus, sed Arianus. Poterit & quispiam per ducem, sanctum spiritum intelligere, per mentem uero filium. Nam ubi Plato patrem dicit, filium pariter subintelligit. Ac si quis unam trium ponat essentiam, Platonis quidem multis uidebitur aduersari, Platoni tamen manifeste non repugnabit. Exhortatur autem ad grauiora simul studia doctrinarum, atq; ad iucundiores quasdam disciplinas his cognatas, scilicet eloquentiae, poesisq; & musicae. Quibus omnibus eo consilio iubet incumbere, ut per haec quasi uestigia odorem diuinum inuestigantes, ipsum solum ament, & amando saporem insuper consequantur. Inquit ergo, si uere uel si ita deum philosophemur, id est uel amando inuestigemus, uel inuestigando amemus, ipsum deniq; omnes proculdubio cognoscemus. Profecto philosophiae nomen, & si indagationem quandam praese ferre uidetur, amorem tamen fert proprie amatoriamq; indaginem. Cognouit ergo Pythagoras, cognouit & Plato aliter nos habere ad finita bona, aliter ad infinitum bonum: & finita quidem bona cognosci à nobis priusquam amentur, & ut cognoscantur amanda: infinitum uero amari antequam cognoscatur, neq; tantum ut cognoscatur quantum ametur, inuestigandum. At cur amandum prius quam intelligatur? Quia uidelicet amor amantem transferens in amatum, quod proportioni deerat, transformare supplet affectu. Nōne deus in sacris, ignis saepe cognominatur? Eadem ergo metaphorica uenia, angelus quidem corpus diaphanum, anima uero opacum corpus cognominetur, quādiu uidelicet caeco hoc carcere clauditur. Itaq; quemadmodum sub igne corpus diaphanum, id est perspicuum, uelut aer, & aqua subito lumen & extra & intus admittit: terrena uero corpora uehementer calefacienda sunt prius, & calore in diaphani similitudinem prius extenuanda quam igneam suscipiant lucem: sic spiritus à corpore segregati, diuinum lumen subito capiunt: spiritus uero terrenis coniuncti corporibus transformantis amoris incendio indigent: quo quidem purgati, & in diuinam translati similitudinem, diuinitus tandem splendore scientiae collustrentur. Hinc Porphyrius ait: Inquisitio quidem diuinorum purificat animū, amor uero deificat. Proprio enim rem sic exprimit uerbo, neq; id quidem inuitia. nam & nulla materia ex eo fit ignis quod lumen, sed ex eo quod calorem suscipiat igneum. Platonica ergo sententia est, inuestiganda esse diuina, scilicet illa esse, & qualia quoq; sint communi quadam perceptione: sed interim non communi, sed singulari incomparabiliq; charitate amanda: sic enim duntaxat ea nos alicubi aperte quid sint, intelligere posse atq; fore beatos. Quantum uero haec sacris consonent literis, nemo nisi prophanus ignorat.

ARGUMENTVM IN SEPTIMAM EPISTOLAM

SEPTIMA epistola Platonis est ad propinquos amicosq; Dionis scripta, iam liberata per Dionē patriā, & inique occiso Dione. Verum ut multa ad historiam pertinentia, tum in hac epistola; tum in alijs planè intelligantur, paulo altius repetendum. Plato ter Syracusas profectus est. Semel quidem superioris Dionysii tempore, quadraginta etatis annos natus. Bis uero postea iuniore Dionysio tyrannidem obtinente. Quid autem in singulis profectioibus egerit, aut qua de causa profectus sit, partim in ipsa eius uita à nobis scripta, partim in his apparet epistolis. Dio uero ex eadem familia qua & Dionysius fuisse uideatur, affinitate insuper cum illo uariè implicatus. Quoniam Dionis sororem Aristomachen superior in matrimonio Dionysius habebat. At ipse Dionysii filiam nomine Aretam habebat uxorem. Dionysius autem iunior non ex sorore Dionis, sed ex alia uxore natus erat nomine Dorade. Prima profectioe Dio auditor Platonis effectus, uitam ad uirtutem traduxit, & concupiscere cœpit publicum patriæ bonum. Itaq; defuncto Dionysio seniore, cum iunior Dionysius in tyrannidem successisset, ac puer adhuc ferè Dionis consilio gubernaretur, optans Dio ipsum in philosophicæ uitæ cupiditatem traducere, Platonem multis precibus Syracusas uocauit, ac Dionysium ut accerferet, induxit. Paruit ergo Plato, hac in primis spe ductus, se suis consilijs effecturum, ut illic ex tyrannide respu. fieret aut regnum. Sed quarto ferè post Platonis accessum mense Dionysius falsis adductus calumnijs, Dionem quasi tyranni di insidiantem expulit, Platonem tamen libenter amplectebatur. At Plato indignatus re infecta in patriam redijt. Tertio accessit, Dionem Dionysio reconciliaturus, & ab utroq; iterum atq; iterum obsecratus, rogatus etiam ab Archita & Archedemo Pythagoricis nobilibusq; permultis. Tunc & Dionis reuocationem pollicitus est Dionysius, & optimam insuper gubernandi formam se seruaturum. Sed nihil eorum que pollicitus fuerat præstitit. Cum uero Plato palam Dionysium redargueret, quòd sefellisset fidem, tum sibi de reuocando Dione, tum Theodoti suo de Heraclide seruando, insensum deinde habuit Dionysium. Itaq; in summo uiuebat discrimine, ne à militibus interficeretur. Sed Architas Tarentinus Salmiscum oratorem misit ad Dionysium unā cum nauī, rogans ut Platonē dimitteret. Ille eum dimisit, ac præbuit comitatum. Plato in patriam redijt sospes. Dionysium paulo post Dio clam collectis copijs, Syracusasq; profectus expulit, Syracusanis reddita libertate. Ipse uero paulo post dolo suorum inuidiaq; interficitur. Post hæc Hipparinus Dionis filius, & Hipparinus Dionysii frater, Dionis ex sorore nepos, Syracusas tenentes consilio nobilium freti de honestiori gubernandi forma deliberabāt. Interea Dionysius hostib. coniuñctis redire in principatum conabatur. Plato igitur ad hos scribit, cohortans eos & instruēs ad optimam speciē gubernandi, id est regnum parens legibus, & optimatum autoritate suffultū. Sparsim uero præcepta eiusmodi ex hac epistola colliguntur. Non est alienum à bono ingenio optare gubernacula reipub. præsertim quando necessitas postulat: à bono ciue alienum est optare hæc cum omni licentia obtinere. Nō est prudentis temere publicis se negocijs implicare, præsertim ubi absq; salutis publicæ spe periculū subeat. Sola philosophia in re tam publica quam priuata quid bonum iustumq; sit, quid non sit eiusmodi, potest discernere. Humanum genus nō prius desinet in malis uersari, quam aut philosophi dominantur, aut qui dominantur, deo illustrante philosophentur. Delicata luxuriosaq; educatio ingenia uel diuina deprauat. Nullus intemperans potest esse prudens. Ciuitas in qua ciues incontinentes sunt, nulla legum potentia cōtineri potest, quin frequentes mutationes, ac semper in deterius patiat. Violentia neq; patriæ, neq; parentibus inferenda, sed utrisq; procul à uiolentia consulendum. Autoritas antiquorum sacrorumq; sermonū ceteris opinionibus anteponenda est. Bono uiro nihil mali potest cōtingere. Anima ab hoc corpore seiuncta sub diuini iudicis sententia scelerum luit pœnas. Præstat grauissimas iniurias pati quam inferre. Auri atq; intemperati ad res diuinas cæci surdiq; sunt, adeo ut nec ipsi uideant, neq; ab alijs uel audire sustineant, uel auditas percipiant. Impietas omnibus peccatis mixta est, atq; uicissim. Impietas ipsa mixta peccatis, stimulus est quo præcipue peccatores tum in hac uita sollicitantur, tum in altera cruciantur. Post hæc ubi de consuetudine sua cum Dionysio, ac de philosophiæ studio scribit, probat neminem in philosophia aliquid profecturum, nisi amore sapientiæ accensus, omnes eius gratia & labores sustineat, & oblectamenta contemnat. Tum uero quoniam sapientis est contemplari diuina, opportune ostendit diuina, neq; literis unquam uulgo, neq; uerbis exprimi posse, immo etiam non debere. Non posse quidem, quia quod maius est, neq; etiam mente omnino comprehenduntur. Non debere etiam, quia & qui in plebe infimi sunt, tanquā monstruosa uiderent: & qui paulo in plebe superiores, his auditis uel in heresim falsam inciderent, uel ob leuem quandam altiorum rerum opinionem uani supra modum contentiosiq; euaderēt. Non inquit Plato usquam nihil ueri certiq; de diuinis intelligi posse: sed neq; posse exprimi, quod de his intelligitur: neq; propriam horum ueritatem intelligi eadem ratione qua cetera. Formæ quidem aliæ omnino sunt coniunctæ corporibus, aliæ penitus segregatæ. Illæ naturales, hæc diuina uocantur. Sunt & aliæ coniunctæ quidem quodammodo, & quodammodo separabiles, id est rationales animæ, inter diuina & naturalia mediæ. Quæ quatenus corporibus coniunctæ sunt, eatenus à diuinis necessario disiunguntur. Coniungi enim formis à materia separatis, nisi separatione non possunt. Separantur autem in materia duobus præcipue modis, tum morali purgatione, tum resolutione cōtemplatiua. Philosophiæ studium utrumq; facit: & quemadmodū qui humidum lignum exiccatur, prius

prius sole, deinde admouet igni, occasionem quidem ligno praebebat ut accendatur, neque tamen ipse, sed ignis accedit lignum: ita studium philosophicum & per moralem disciplinam, & purificando prae parat animam ad diuina, & per contemplatiuam resoluendo admouet mentem diuinis atque coniungit: neque tamen ipsum diuina ueritate format mentem, sed deus ipse ignis instar mentem quasi materiam philosophiae beneficio paratam, & propinquantem ueritatis suae luce perlustrat. Plato igitur cum dixisset diuina neque literis, neque uerbis exprimi posse, significauit praeter ea neque posse doceri uel inueniri eadem ratione qua caetera. In alijs enim percipiendis inquisitio nostra intellectum & parat & formatum tamen in diuinis percipiendis inquisitio uel purgatissima atque eminentissima paret quidem, sed non formet. Idcirco inquit opus esse diuturna cum diuinis consuetudine, significans speculationis assiduitatem: item uitae coniunctione siue communione, significans purificationem morali disciplina perfectam. Addit in mentem denique sic affectam non paulatim quidem humano quodam amore, sed subito lumen ueritatis accendi. Sed undenam ab igne, id est a deo, proficiente siue scintillante. Per scintillas designat ideas exempla rerum in mente diuina. Designat & formulas idearum nobis ingenitas. Quae per desiderium olim consopita, excitatur uentilante doctrina, atque uelut oculorum radij emicantes, ideis uelut stellarum radijs collustrantur. Subdit eiusmodi lumen non accendi solum, sed fieri in anima, ut ostendat tum formulas esse innatas animae, tum splendorem huiusmodi familiarē euadere. Ac ne putes in eo statu mentem ambiguam sollicitamque esse addidit: se ipsum iam alit, id est lumen hoc primum diuinitus in mente accensum, deinceps sua uirtute diuinorum haurit copiam radiorum, atque almo mentem gaudio complet. Hic animus se ipsum nutrit, id est nihil querens extrinsecus uiuit seipso contentus, & quam beate intus afficiatur, et si uelit, nequit tamen, & nescit exprimere. Plato quinq; in hac contemplatione meditatur gradus, quos in theologia legito diligentius a nobis expositos. Iubet enim cupidum ueritatis tum per auditum ab ipso rei nomine, tum per uisum aliosque sensus a rei ipsius accidentibus ad ipsam rei definitionem procedere, per hanc ad formulam rei imatam menti, per formulam denique ad ideam tam formularum quam rerum procreatricem. Docetque interea ideam a reliquis longe differre, quatuor praecipue modis. Quia scilicet idea substantia est, simplex, immobilis, contrario non permixta. Reliqua uero quatuor, id est nomen & accidentale simulacrum & definitio & formulae notio a substantia, simplicitate, stabilitate, puritate ideae degeneras. Idcirco haud sufficienter ideam nobis imprimunt, sed ad diuinam impressionem nos utcumque possunt accommodant. Denique mens impressa diuinitus, si quando studeat idearum characteres uerbis literisque exprimere, pulcherrimarum rerum deformes reddet imagines. Verum si crediderit Pythagoricis, non tam contendet ut depingat ideas, quam ut audientium animos excolat, ac uelut tabellas expoliat, quibus tandem diuinae formae diuino digito depingantur. Ipsa sane caelestes suspiciens radios, non conabitur apud caecos radiorum formas frustra describere, immo si insanabiles sint, dimittet: si sanabiles, duntaxat purgare aciem aggreditur, sursumque erigere, utpote quae intelligat alio se pacto frustra purgaturam.

ARGUMENTVM IN EPISTOLAM OCTAUIAM.

In superiori epistola principes Syracusanos instituens, latius in conubijs, praecipis, & in rebus a se Dioneque gestis uersatus est: in hac uero propria iam instituta breuioribus comprehendit, medium semper inter unius ac populi gubernationem obtinens, maxime uero omnium studens, ut conciliantur ciues potius quam expellantur, & quantum fieri potest sine aliena iniuria reipublicae status rite stabiliatur. Mox in principio asserit homines impio scelere pollutos insanabiles esse, neque his ullum consilium profuturum. Item omnibus in rebus & dicendis & cogitandis a deo principium faciendum. In tota uero epistola obseruabis quam cautus simul & clemens gubernator sit Plato, quamue diligens animorum conciliator. Comprobat, ut sui moris est, gubernationem Lacedaemoniae similem. In qua plurimum sit optimatum, sit quoque regia quaedam forma, sit & populare nonnihil. Damnat extremam seruitutem, per quam omnia libidini humanae subduntur. Improbatur & extremam libertatem siue licentiam, in qua quilibet ferme absque delectu sortitur reipublicae gubernacula. Medium uero probatur. Nota aureum dictum. Moderata seruitus est qua seruitur deo, immoderata qua hominibus. Temperatis quidem hominibus lex deus est, intemperatis uero libido.

ARGUMENTVM IN NONAM EPISTOLAM.

In epistola ad Architam philosophum publicis rebus occupatissimum, consilium dat contemplanti, ne honestam simul & necessariam deserat actionem. Prodesse enim hominibus & publice et priuatim, actionem honestam uocat & necessariam. Honestam quidem, quia quemadmodum quodlibet corporis membrum non suis tantum est, sed aliorum etiam, maxime uero totius, ita homines alij aliorum sunt, ac potissimum speciei. Necessariam uero, quia, & nisi alijs uiueris, non potes tibi uiuere, & nisi domesticis patriaque succurreris, res profecto familiaris & publica uel desituta gubernatore nutabit, uel a deterioribus gubernata periclitabitur, ac denique faciet naufragium.

ARGUMENTVM IN DECIMAM EPISTOLAM.

Ristodemum Dionis familiarem elegãtia morum in primis philosophantẽ, in sua opinione & uita confirmat, asserens substantiam quidem philosophiæ moralem uirtutem esse, quod & nomen ipsum declarat, amore quodam cultuq; definitum. Speculationes uero humanas esse uel ornãmẽta quædam philosophiæ extrinseca, uel uias ad ipsam mētis firmam puritatẽ que ad mores pertinet, comparandam. Qua comparata diuina potius quàm humana: & infusa desuper potius quàm acquisita sequitur contemplatio: ad quam speculatio illa prior si confratur, ludus quidam à Platone cognominatur. Id autem Pythagoræ Socratisq; maximum est præceptum. Vbi uero ornãmẽta traducimus, Græcum uocabulum ornamentum significat argute cuidam uanitati & superbiæ mixtum. Quasi dicat: Sciẽtia inflat, charitas edificat. Item: In maleuolam animam sapientia non intrabit. Synceritatem quidem siue sanitatem ponit in animo simplici et tranquillo: fidem uero in uerbis: firmitatem deniq; in gestibus atq; actionibus.

ARGUMENTVM IN VNDECIMAM EPISTOLAM

Rincipi Laodamanti de gubernatione optima consultanti consuetum illud suum dat consilium, leges quidem omnes fore uanas, nisi præterea probatissimi uiri per quos uiuunt leges, ingentem in republica habuerint potestatem, ac nisi constitutus sit magistratus quidam in ciuitate, & is quidem maxima cum autoritate, qui morum censor per exploratores singulorum actiones diligenter obseruet, ad id semper intentus, ut quotidiana ciuium uita animos ad fortitudinem temperantiamq; perducatur.

ARGUMENTVM IN DVODECIMAM EPISTOLAM

Pistola duodecima nobis argumento est, quàm liberalis & simplex Plato fuerit: utpote qui secretiora quædam commentaria sua nondum absoluta Archite crediderit. Argumentum quoq; id est, Architam non minus moribus quàm uerbis philosophantem, dignum fuisse cui charissima quæq; commodo traderentur. Fortè uero commentaria hæc ad explendum Critiam non absolutũ, & ad conscribendum Hermocratem nondum compositum pertinebant. Epistolam uero ad Dionysium quæ ab ignorantibus his adiungitur ideo non traduximus, quia & ipsa epistolæ uerba, & docti omnes negant esse Platonis. Est autem operæ precium in his epistolis animaduertere, quàm magno & constanti animo Plato noster, præsertim in amicorum rebus fuerit, & quàm grauiæ sepe discrimina pro amici salute subierit. Præterea quàm libere atque benigne tyrannum sepius corripuerit, ab adulatione quidem maxime omnium alienus, charitate uero atque officio nemini cedens, ut non minus uita & moribus quàm disputationibus conducere nobis possit ad bene beatèq; uiuendum.

LIBER TRIGESIMVS SEXTVS
PLATONIS EPISTOLARVM DVODECIM.

DIO DIONYSIO BENE AGERE. EPISTOLA I

GO DVM apud uos diuturna opera ita imperium uestrum administrarem, ut cæteris utilitates uestras captantibus fidei dignitate præstarem, graues calumnias sustinui. Noui enim quod me uobis ad stipulante crudele nihil omnino factum uidebitur. Omnes autem qui eadem in gubernatione uersati sunt, testes mihi esse possunt. Quorum ego permultos summo conatu à damnis non mediocribus liberaui. Imperio quinetiam apud uos fungens, ciuitatem uestram sæpius custodiui. Tandem uero ignominiosius à uobis expulsus sum, quàm uilissimum aliquem expelli conueniat, iussus à uobis abire, qui tam diuturnam operam uestris sum cõmodis impertitus. Igitur posthac modo quodam inhumaniori mihi ipsi cõsulam. Tu autem talis tyrannus gubernabis solus. Pecuniam uero illam egregiam abs te in uaticum missam, per Bacchium hunc unã cum his literis ad te remitto. Neq; enim ad uaticum sufficit: neq; ad cæterã uitam satis est utilis: tibiq; danti dedecus allatura maximum, & mihi nõ multo minus accipienti. Itaq; illam accipere nolui. Tua uero nihil interest & dare & accipere tantundem, sed illa recepta tuorũ quemuis alterũ honorabis, quemadmodum me honorasti. Ego enim abs te satis iam sum honoratus. Et mihi opportune nunc Euripidis illud uenit in mentem: te rebus quandoq; poscentibus talem tibi uirum assiste re optaturũ. Meminisse autem te uolo, & alios tragicos plurimos, cum tyrannũ aliquem pereun-

pereuntem inducunt, huiusmodi illi uoces attribuere. Heu miser, pereo nullis fultus amicis. Auri uero defectu pereuntem aliquem nullus adhuc retulit poetarum. Illud quoque poeticum, mentem habentibus ualde probatur, Non auri fulgor in misera mortalium uita rarissimi, non adamas, non argenteae mensae quae apud homines habentur in precio, ita oculis coruscant: neque lati fundi, aut pinguia culta tantum ualent ad uitam, quantum mens bonorum uirorum inter se consentientium. Vale: atque considera tantum erga nos erratum quo erga ceteros rectius te geras.

PLATO DIONYSIO BENE AGERE. EPISTOLA II

AVDIVI ex Archedemo te censere non solum me, sed familiares etiam meos praeter unicum Dionem nihil mali aduersus te loqui debere uel agere. Hoc autem quod de Dione excipis, ostendit me in familiares meos imperium non habere. Si enim haberem cum in alios tum in Dionem ac te imperium, tam uobis quam ceteris Graecis bona, ut arbitror, plurima proueniret. Nunc autem hoc duntaxat magnus sum, quod me ipsum praesto rationi meae obedientem. Quae ideo dico, quia nihil synceri Cratistolus & Polyxenus ad te detulerunt. Quorum alterum dicere ferunt, audisse Olympijs multos eorum qui mecum erant obrectantes tibi. Forsitan acutius quam ego, ille audit. Ego enim tale nihil audiui. Vide autem mihi posthac quoties huiusce modi ad te aliquid defertur, te ita facere oportere, ut scribas ad me, & rem ipsam perquiras. Ego enim uerum fateri nec formidabo, nec erubescam. Mihi autem & tibi ita se res inuicem habet. Neque nos alicui, ut ita dicam, Graecorum incogniti sumus: neque familiaritatem nostram huius seculi homines conticescunt: certum quoque illud habeto, neque posteros tacituros. Tales sunt qui eam exceperunt, utpote neque paruam, neque obscuram. Quorsum haec? Statim aperiam, altius rem aliquanto exorsus. Naturae quidem lege sapientia potentiaque excellens in idem tendunt. Semperque ista duo se inuicem affectant, persequuntur, congregantur. Deinde etiam istis homines admodum delectantur, quoties siue in carminibus poetarum, siue priuatis colloquijs huiusmodi quaedam referunt, aut audiunt: ceu cum de Hierone & Pausania Lacedaemonio loquuntur homines, gaudent Simonidis familiaritatem quae cum illis fuit commemorare: & quae ad eos dixit fecitque referre. Similiter Periandrum Corinthium, & Thaletem Milesium una celebrare consueuerunt, Periclem & Anaxagoram, Cræsum atque Solonem, ut sapientes: & Cyrum ut potentem. Atqui haec imitati poetae, Creontem & Tiresiam simul inducunt: Polydumque & Minoam: Agamemnonem & Nestorem: Vlysses & Palamedem: atque ut mihi uidetur, eadem ratione prisca homines Ioui Prometheum coniunxerunt. Horum uero alios consentientes, alios dissentientes inducunt: alios autem quandoque concordantes, quandoque uero discordantes. Eorumque tam dissensiones quam consensiones canunt. Cuncta uero haec ideo dixi, ut illud ostenderem, quod etiam cum mortui fuerimus, de nobis homines non silebunt. Quocirca non est negligendum a nobis: sed cura habenda temporis subsequentis. Fit enim natura quadam, ut ignauissimi homines nihil curent quae sit de ipsis futura opinio: probatissimi autem uiri cuncta faciunt quod in futuris seculis bene inter homines audiant. Quam ego coniecturam facio, esse aliquem sensum ipsi qui mortui sunt, rerum nostrarum. Quoniam optimi animi sic forte diuinant: deterrimi autem nequaquam. Validiora uero sunt diuinorum uirorum praesagia, quam aliorum. Puto autem, si liceret superioribus illis defunctis de quibus loquor, suam consuetudinem emendare: plurimam operam adhibituros, ut meliores de se quam nunc opiniones circumferrentur. Hoc nobis quidem etiam nunc fauente deo facere licet: & si quid in superiori familiaritate nostra est peccatum, tam factis quam dictis emendare illud atque corrigere: ut uera & optima praesertim quantum ad philosophiam attinet, de nobis supersit opinio: ac fama nostrarum rerum, si quidem bona est, melior: sin mala, bona efficiatur. Atqui nos ista curantes, nihil magis pius agere possemus: & negligentes, nihil aequum impium & prophanium. Quemadmodum autem & hoc fieri conueniat, ac iuste fieri possit, ego iam dicam. Quando in Siciliam ueni, fama erat me permultum inter eos qui tunc philosophabantur, excellere. Cupiebam etiam cum Syracusas uenissem, opinionis illius testem habere te: ut etiam apud multitudinem in honore mihi philosophia esset. Verum non satis prospere mihi res illa successit. Causam uero huius non illam fuisse dico, quam plerique existimarent, sed illam

fuisse causam assero: quod tu non satis mihi credere uisus es, sed me quodammodo dimittere uellet alios uero uocare: & quid mihi esset negotij inquirere, diffidens scilicet ut mihi uidebat. Et qui de ijs loquebantur, permulti erant: affirmantes quod me quidem contemneres, atq; ad alia animum intendisses. Hæc igitur tunc fama increbuit. Quid autem post hæc fieri oporteat, iam audi: ut ad illud quod interrogasti, respondeam, quo pacto nos inuicem gerere debeamus. Si tu quidem omnino philosophiã spernis, ualere sinamus. Sin autem uel ab alio audisti, uel ipse per te inuenisti meliora q̄ ea quæ à me tradunt, illa complectere. Quod si nostra tibi placent, nos quoq; maxime honorare debes. Nunc autem tanquam ab initio tu ducas, ego sequar. Honoratus enim à te, te honorabo: nō honoratus autem, conquiescam. Præterea si tu honorare prius me cœperis, philosophiam uideberis honorare: idq; apud multitudinem quod tu in primis cupiebas, tibi gloriam pariet tanquam sapientiæ amator. Sin autem ego te honorauero me minime honoratem, diuitias admirari uidebor & sequi. hoc uero quam turpe ab omnibus censeat, non ignoramus. Vt autem summam dicam, te honorante, ambobus honor erit: me autem honorante, ambobus infamia. Et de his quidem satis. Summa uero ipsa non recte se habet. Narrabit uero ipse tibi Archedemus, cum ad te redierit. Illud autem preciosius & diuinius, de quo per illum me interrogas, omnino ipsi est ostendendū. Ais enim, ut ille fert, nō sufficienter tibi à me de prima natura demonstratū fuisse. Dicendum est igitur tibi nunc per ænigmata quædam: ut si quid huic tabellæ uel mari uel terra contingat, qui eam legerit, intelligere non possit. Est autem ita. Circa omniū regem cuncta sunt: ipsius gratia omnia: ipse pulchrorū omnium causa: circa secundū secunda: tertia circa tertiū. Humanus animus affectat qualia illa sint, intelligere: aspiciēs in ea quæ sibi cognata sunt. quorum nihil sufficienter se habet. Sed in rege ipso, & in his quæ dixi, nihil est tale. quod aut post hoc est, animus dicit. At enim qualis hæc tua interrogatio est Dionysii & Doradis filii: quæ malorū omniū causa est. Imò uero magis huius stimulus quidam animo nostro ingenitus. Quem nisi quis eruat, ueritatē certe nunq; assequetur. Tu hoc ad me in hortis cum essemus sub lauris, excogitauisse dixisti: ac tuam fuisse inuentionē. Atq; ego inquam, si hoc ita se habere tibi uideret, multis me disputationibus liberasses. Nec alium unquā huius inuentorem reperisse, plurimamq; inuestigationem meam circa id uersari. Verum tu forsan audito aliquo diuina quadam sorte eò progressus es. Demonstrationes autem eius rei nunquā firmas tenuisti, sed alias protulisti aliter: quatenus phantasia coniectabas. Hoc autem nihil est tale. & hoc non tibi soli contigit. Sed certo scio neminē quando primum me audit, aliter affici. Et alius quidem magis, alius uero minus defatigatus, uix tandem à labore cessant. Omnes autem ferme laborant nō parum. Hæc autem cum ita sint & fuerint, ferè inuenimus, ut opinor, quod tu per epistolam petisti, quemadmodū oportet inuicē nos habere. Postquā uero hæc & per se discussseris, & cum aliorū opinionibus cōparaueris: modo rectum examē peregeris, consentientem nobis te & nostris præbebis. Quoniam igitur pacto hæc & alia quæ diximus, fient: Recte tu quidem ea de causa Archedemum ad nos misisti. Ac postq; ad te reuersus sententiã tibi meam retulerit, dubitationes alia te forsitan capiēt, tu uero si recte tibi consules, mittes iterum ad me Archedemū. Ille rursus quasi mercator, non sine lucro redibit: quod si bis aut ter feceris, atq; illa quæ mittimus, diligēter examinaueris, mirabor equidē si non multo melius q̄ nunc ad ea quæ dubitas te habeas. Audacter igitur id agatis. Neq; enim uel tu, uel Archedemus negociationē ullā suscipere potestis, quæ aut honestior sit, aut deo acceptior. Caue tamē ne excidant hæc unq; in aures hominum disciplinæ eruditionisq; expertium. Nulla sunt enim, ut mea fert opinio, quæ dicta ad populum magis ridicula uideantur: neq; quæ apud ingenuos prolata, magis mirabilia & diuina. Sæpe uero dicta semperq; audita & multis annis, uix tandem uelut aurum cum magno labore purificantur. Nam quod in hac re mirabile contingere consuevit, id audi. Sunt cōplures homines qui ista iam audierunt: pollentes acumine, pollentes memoria, in examinando & iudicando solertes, prouecti iam ætate, neq; minus triginta annis hæc audierūt. hi tamē affirmant quæ auditu quondam incredibilia maxime uidebantur, ea sibi nunc primum ualde credibilia uideri atq; perspicua: & quæ tunc probabilissima, ea nūc sibi cōtrā uideri. Hæc igitur intuens, caue ne quando te pœniteat eorum, quæ tibi indigne nunc exciderunt. Maxima uero huius rei custodia est, nihil scribere, sed addiscere. Nam quæ scribunt, contineri

tineri non possunt. Hac de causa nihil ego de ijs scripsi unquam, neque est Platonis opus praescriptum aliquod, neque erit. Quae autem modo dicuntur, Socratis sunt: qui uir etiam dum iuuenis esset, uirtute claruit. Vale: & nobis crede. Atque hanc epistolam, cum sapius eam legeris, statim combure. Et de his quidem satis. Miraris autem quod ad te Polyxenum non mittam. Ego autem de Lycophrone etiam & reliquis qui apud te sunt, idem iam dudum & nunc prorsus affirmo: te scilicet istis tum ingenio, tum differendi arte praestare quae plurimum: nec illorum quenquam sponte tibi in disputando, ut aliqui suspicantur, cedere, sed inuitos. Atqui uideris admodum modeste illis fuisse usus, & honestis eos muneribus prosequutus. Sed de ijs quidem perinde atque de talibus talia multa licet dicere. Philistione si uti contigerit, utere quam maxime. Et si fieri potest, Speusippi utere opera, atque remittas. Eger quidem tui & Speusippi. Pollicitus autem mihi est Philistio, si abs te dimittatur, se Athenas euestigio petiturum. Lit hotoniensem uero illum dimisisse, laudabile fuit. Leuis autem petitio tam de illius necessarijs, quam de Egesippo Aristonis filio. Nam & ad me scripsisti: si quis huic uel illis iniuriam uelit inferre, ac tu id persenseris, te minime permitturum. De Lysiclide praeterea uera fateri decet. Nempe solus iste ex ijs qui Sicilia Athenas profecti sunt, nihil in tua meaque consuetudine immutauit. Sed quae facta sunt, quotidie uerbis pro uiribus magis honestat.

PLATO DIONYSIO.

Epistola III

PETIS an rectius ponatur in salutationibus, gaudere: an quemadmodum ego solitus sum scribere ad amicos, bene agere. Tu quidem, ut aiunt hi qui tecum in Delphis affuerunt, ita Deum ipsum blande alloqui, ac similiter scribere consueuisti. Gaude, uitamque tyranni iucundam serua. Ego autem neque Deum hoc modo, neque hominem salutarim. Non Deum, quia contra illius naturam loquar. nam procul a molestia & uoluptate diuinitas. Non hominem, quia sepius detrimentum & dolorem sibi affert uoluptas, hebetudinem in animo & obliuionem, insipientiam & petulantiam pariens. Et de salutatione quidem haec mihi dicta sunt. Quae tu postquam legeris, sicuti uoles ita capies. Ferunt uero non pauci te dicere solitum ad legatos quosdam dum te adeunt, in animo habuisse Graecas ciuitates in Sicilia restituere: & Syracusanos releuare: ac pro tyrannide regiam gubernationem illis inducere. Audientem uero haec me tibi ne faceres illa obstitisse: cum tu uehementer id cuperes. Nunc autem illa ipsa ut facias Dionem docere: ac tuis proprijs cogitationibus imperium a nobis tuum labefactari. Vtrum sermones huiusmodi aliquam tibi utilitatem ferant, tu ipse cognoscis: iniuria certe me afficis, cum contraria dicas quam ueritas sit. Et profecto satis superque haecenus a Philistide & alijs compluribus inuidia mihi conflata est & apud milites & apud Syracusanos. Nam cum in arce una tecum habitarem, omnia malefacta in me conuertebantur, asserentibus qui extra erant, te singula meo consilio facere. Cum aperte scias per pauca me tecum de gubernatione ciuili sponte mea, atque id ab initio tractauisse: dum aliquid posse me proficere arbitrarer, & alia quaedam exigua, Legum procerum mediocriter incumbente. Quibus tamen postea uel te uel alium audio quaedam praeter mentem meam inseruisse. Quae facile internoscuntur qui possunt morem ingenij nostri discernere. Sed ut modo dicebam, non ego calumnia & apud Syracusanos & apud alios, quibus me ista dicens criminaris: sed multo magis purgatione contra primam calumniam, & contra nouam nuper exortam, maiorem quidem ac uehementiorem. Ergo aduersus duas calumnias necesse est excusationem me duplicem aggredi. Primum quidem merito noluisse me de gubernatione reipublicae tecum agere, deinde meum illud consilium non fuisse quod tu ais, ut suaderem tibi ne ciuitates Graecas restitueres. Et primum quidem de primo sic accipe. Veni Syracusas a te uocatus & a Dione, quum esset ipse Dio magnae apud te dignitatis, mihi iam pridem hospes, atate uero media atque perfecta: quibus omnino uel mediocriter prudens, opus esse ad res huiusmodi gerendas quales tuae erant, existimari. Tu uero eras admodum iuuenis, & omnium quorum oportebat te peritiam habere ignarus, mihi quoque ualde ignotus. Post haec, siue quis homo, siue deus, siue fortuna quaedam tecum, Dionem pepulit. Tu solus relictus es. An igitur communionem mihi aliquam tecum rerum ciuilium tunc relictam putas: cum uiderem prudentem quidem consultorem abs te pulsum: te autem imprudentem cum multis flagitiosis ita fuisse relictum, ut non imperares, licet imperare arbitrare

ris, sed huiusmodi hominibus reuera seruires: Tunc ergo quid oportebat me facere? An non id quod faciebam? Abstinerem uidelicet omni gubernatione, ne inuidia maleuolorum in calumnias uocarer. Et illud omnino conari, ut uos inuicem dissidentes, & longe diuisos in pristinam amicitiam gratiamque reducerem. Tu mihi testis esse potes quanto conatu hoc a me negocium susceptum fuerit: neque unquam desertum. Tandem uix ita conuenimus, ut domum remearem, finitoque bello quod tunc erat, ego & Dione Syracusas rediremus: tu autem nos aduocares. Hæc sunt acta in prima illa profectioe ad te mea; & in patriam reditu. Facta deinde pace iterum me uocasti: non tamen ut inuicem conueneramus, unam cum Dione, sed solum. Scripsisti enim ut ipse tunc uenirem: Dionem uero postea te uocaturum. Ea de causa ego tunc non ueni, quod quidem Dionem displicuit, qui præstare putabat ut parerem tibi atque uenire. Transacto post hæc anno, triremis una a te missa est: & simul cum illa literæ tuæ, quarum caput erat: si uenire, Dionis res ita fore ut ego maxime optabam, contra uero si non uenirem. Pudet referre quæ multæ tunc epistolæ scriptæ sunt, tam abs te quæ ab alijs tua causa, ex Italia atque Sicilia ad me & ad multos propinquorum familiariumque meorum: quæ omnes exhortabant precabanturque ut tibi obsecutus accederem. Visum est igitur omnibus, & in primis Dionem, absque dilatione eundem esse, quam ego ob ætatem me excusabam, & de tua constantia me diffidere dicebam, quasi nequiores obrectatoribus maleuolisque meis dissidium inter uos querentibus resistere. Conspexeram enim iam pridem, & nunc etiam perspicio opes tam priuatorum quam principum quanto maiores sunt, tanto magis insidiatore, & turpium noxiarumque uoluptatum machinatores nutrire. quo nihil perniciosius gignit opulentia atque potestas. Veruntamen omnibus his omissis, uenire decreui, ne que relax materiam alicui familiarium meorum relinquerem, quæ cum possent eius res saluæ esse, ob negligentiam meam perissent. Quæ uero post aduentum meum secuta sint, tu optime nosti. Censebam equidem ut secundum promissam epistolarum tuarum quam primum Dionem reuocares, & pristina familiaritate reciperes. cuius ego rationem habendam esse putabam. In quo si mihi paruisses, forte melius tuæ & Syracusanorum cæterorumque Græcorum res, ut mea uaticinatur opinio, sese haberent. Arbitrabar deinde bona Dionis suis restitui debere, nec illis diuisoribus quos tu præfeceras, eorum administrationem amplius relinqui. ludicabam præterea pecuniam singulis annis Dionem solitam mitti, esse mittendam, non diminutam ob præsentiam meam, sed magis adauctam. Cum autem horum nihil abs te impetrare possem, abire constitui. Tu uero annum me ut expectarem rogasti, affirmas te Dionis bona omnia redditurum, ita ut media pars Corinthum ad Dionem ipsum mitteretur, reliqua uero pro eius filio Syraculis maneret. Multa præterea referre possum, quæ promissa a te seruata non sunt. Sed ea ob multitudinem omitto. Cum enim bonorum Dionis omnium uenditionem faceres, absque ullo eius consensu: quamquam ita demum hoc faciendum dixeras, si ille assentiretur, promissis omnibus o uir mirabilis, Colophonium, ut aiunt, suffragium, finemque gloriosissimum imposuisti. Rem profecto neque honestam, neque honorificam, neque iustam, neque utilem machinatus, me deterrere conatus es tanquam rerum illarum nescium: quo ego pecunias ad Dionem mittendas postulare desisterem. Nam cum Heraclidem pelleres: quod neque Syracusanis, neque mihi iustum uidebatur: egoque unam cum Theodoto et Eurybio pro Heraclide deprecarer, accepta hinc quasi sufficienti quadam occasione, iam pridem te deprehendisse dixisti, nullam mihi curam esse rerum tuarum, sed Dionis solum eiusque amicorum & propinquorum. Itaque cum Heraclides & Theodotus Dionis amici suspitione criminis non carerent, me omnia facere quo meritas poenas non darent. Hæc quidem in nostra illa ciuilibus administrationis comunione, & quamcumque aliam dissensionem nobis accidisse quid mirum? Præuus enim a prudentibus uiris merito existimari possem, si potentiam tuam magnitudine adductus, ueterem amicum & hospitum meum a te patria pulsum, nulla in arte, ut ita loquar, te deteriore prodidisset atque destituissem: te uero iniuriantem illi præposuissem: & omnia fecissem quæ imperares, tuarum scilicet opum gratia. Certe si illum tui gratia prodidisset: nemo aliam mutationis meæ causam fuisse dixisset. Hæc igitur ita gesta, causa fuerunt succensendi inter nos, & nihil comunicandi. Verum mihi opportune iam sermo in eam transit partem, de qua secundo mihi loco dicendum proposui. Attende obsecro diligenter, si uerum tibi dicere uideor. Dico te Archidamo præsentem & Aristocrito, cum esses in hortis uiginti ferme dies ante recessum meum a Syraculis Athenas, dixisse mihi illa quæ nunc etiam dicis: quæ Heraclidis

dis & aliorum omnium, magis quam tui curam haberem. Præterea me in præsentia illorum rogasti, an meminisses cum primò Syracusas ueni, suasisse me tibi ciuitates Græcas restituere. Egoq; concessi meminisse me: & addidi etiam tunc optimum mihi uideri. Fandum est o Dionysi, quod subinde dictum est. petij equidem utrum id solum tibi consuluissem: an aliud præterea. Ad hæc tu iracunde nimium ac contumeliose respondisti: & alia etiam me præcepisse. Itaq; contumelia tunc in me id fuit, ut putasti: nunc autem afferatio pro somnio est. Rogasti autem me aperte nimium, si bene quid memini, me deridens, an ista præcepissem tibi quasi docto, an non. Respondi te id optime meminisse. At ipse ad hæc adiecit: Vt docto in geometria, an quomodo? Tunc ego quod respondere poteram, reticui: ueritus ne uerbi alicuius exigui causa, nauigatio illa à me expectata, mihi prolata angusta fieret. Cæterum ad illud iam redeamus, quò tendunt hæc omnia. Noli inuidiam conflare mihi, dicens te prohibitum fuisse à me ciuitates Græcas dirutas à Barbaris, restituere: ac Syracusanis gubernationem pro tyrânica regiam mutare. Nihil enim de me potes mentiri, quòd à meis sit moribus alienius. Atqui si foret alicubi sufficiens huius rei iudicium, etiam alia dicerem superioribus clariora: probaremq; manifeste me suasisse tibi ut illa faceres: te autem recusauisse. Nequaquam difficile est ostendere illa futura fuisse optima & tibi & Syracusanis & Siculis omnibus. Si ergo negas te ista dixisse quum dixeris, satis equidem habeo quo te criminer. Quod si fateris, Stesichorum sapientem putat: atq; eius palinodiam, id est cantum superiori contrarium imitatus, ex mendaci sermone te ad uerum traducas.

PLATO DIONYSIO BENE AGERE. EPISTOLA IIII

PUTO manifestam esse per omne tempus propensissimam uoluntatem meam circa singula quæ contigerint, neq; occultum esse uobis, studium conficiendi fuisse mihi nõ aliam magis ob causam, quam ut in rebus honestis honorem consequerer. Censeo enim esse iustum, ut qui reuera boni sunt uiri, & talia faciunt, dignam gloriam consequantur. Præsentia igitur, deo gratias, recte se habent. De futuris uero maximum uobis propositum est certamen. Nam fortitudine quidem, celeritate, ac robore præstare tale est, ut aliorum quoq; esse possit: sed ueritate, iustitia, magnificentiâ, & huiusmodi quadam honestate & dignitate præcellere, ad eos qui ista gerunt, & talium sibi gloriam uendicant, præcæteris attrinet. Manifestum sane est quod dico. Meminisse autem debemus, oportere nos, ut te non latet, plus ab alijs quam uiros à pueris differre. Itaq; constare omnibus debet, tales nos esse, quales uideri uolumus: præsertim cum deo iuuante perfacile sit futurum. Cæteris siquidem hoc contigit, ut multa loca obire compulsi fuerint ad id consequendum: rerum uero tuarum status huiusmodi est, ut ex uniuerso, ut ita dixerim, terrarum orbe unum in locum, & in illo ipso in te unum maxime oculi omnium sint cõuersi. Tanquam igitur subiectus oculis spectatusq; ab omnibus, conare Lycurgum illum antiquum exprimere, & Cyrum: & si quis alius uideatur unquam moribus & publicis institutis excelluisse: præsertim quum sit multorum ac penè omnium uestrorum opinio, post Dionysium sublatum res esse perituras, propter tuam & Heraclidis & Theodoti cæterorumq; nobilium ambitionem & excellendi cupiditatem. Primū quidem optandum est, ne quisquam talis existat: quod si quis apparuerit talis, tu medebere: ut res in melius deducantur. Ridelicet tibi forte uidetur, me ista monere, cum tibi sint nota. Sed ego in theatris cõspicio, certatores à pueris prouocari, nedum ab amicis, qui beneuolentiâ studio cohortari putantur. Vos certe nunc tanquam in teatro quodam certatis. In quo si nostra opera opus est, certiores nos facite. Hic autem perinde se res habent, ut cum uos aderatis. Scribite mihi quid actum sit, quid ue agatur. Nam licet audiamus multa, certi nihil habemus. Multæ à Theodoto & Heraclide feruntur epistolæ Lacedæmona & Æginam. Nos autem, ut dixi, audientes multa de rebus uestris, nihil aperte percipimus. Nec te lateat eam esse de te apud quosdam opinionem, quasi de homine aliquanto minus quam decet, officioso atq; affabili. Memento igitur necessariam esse ad res gerendas, hominum beneuolentiam: auferitas uero solitudinem amicorum parit. Felix esto.

DIO Perdicæ, bene agere.

Epistola v

EUPHREO suasi quemadmodum ad me scripsisti, ut in rerum tuarum administratione perseveraret. Est autem meum tibi quoque & de alijs rebus, quemadmodum religio & hospitalitas postulat, consilium dare: & quemadmodum Euphreo uti debeas. Profecto uir ille ad multa utilis esse potest. maxime uero ad id, cuius tu plurimum indiges ob ætatem, præsertim quum haud multi reperiantur, qui de his rebus consilium iuuenibus comode afferre possint. Est enim uox quaedam uniuscuiusque civilis gubernationis: uelut animalium quorundam. Nam aliam popularis, aliam paucorum, aliam unius gubernatio uocem emittit. Has intelligere multi profitentur, sed longe absunt ab intelligendo, præter admodum paucos. Quæ igitur gubernatio propriam uocem erga deos & erga homines emittit, consentaneasque uocis actiones reddit, ea uiuet semper atque seruat. quod si uocem alterius imitatur, interitum recipit. Ad hæc Euphreus tibi perutilis esse poterit: quauis & ad alia uir fortis sit. Rationes enim monarchie id est principatus unius, non minus quam eos qui apud te sunt, eum inuenturum esse spero. Ad hæc igitur illo fretus, utilitatem ex eo percipies, & referes ipsi deinde quam plurimam. Quod si quis hæc audiens obijciat: Plato quidem profitemur quæ ad popularem statum conferant intelligere: nunquam tamen licet occasio data fuerit, in ciuitate sua surrexit ad consilium populo exhibendum: ad hæc respondebitur: Platonem sero tandem fuisse in patria, populumque offendisse iam senescentem, assuefactumque per illos qui ante se fuerant, multa diuersa facere a consilio suo. Nam libentissime ut parenti illi consulisset, nisi frustra se ipsum periculo subiecturum existimasset. Idem quoque circa consilium mihi futurum existimo. Si enim insanabiles uideremur, re dimissa, omni de me meisque consilio abstineret. Esto felix.

PLATO Hermiæ, Erasto, & Corisco, bene agere.

Epistola vi

MHI quidem uidetur deorum aliquis fortunam uobis optimam, modo recte eam recipiatis, benigne abundeque parasse. Quippe finitimi estis, & utilitatem uobis mutuam conferre ualeatis per maximam: Hermiæ siquidem neque multitudo equorum, neque alius belli apparatus, neque auri magnitudo usque adeo uires aueret, quantum amicorum bonorum constantia atque fidelitas. Erasto autem & Corisco præter sapientiam istam de speciebus pulcherrimam, alia insuper affirmo, & si sum senex, opus esse sapientia aduersus improbos iniustosque cauendi, & ad resistendum potentia. Sunt enim inexperti fraudum: quia penes nos cum hominibus uiuere diu consueti sunt minime malis. Quapropter illos huiusmodi quadam indigere dicitur cautione, ne compellantur ueram negligere sapientiam & humanam hanc necessariamque sapientiam, plus quam deceat meditari. Rursus uero eam ipsam uim mihi uidetur Hermiæ in primis natura usque & arte consecutus. Quid igitur dico? Equidem Erasti & Corisci mores ingeniaque expertus magis quam tu confirmo tibi, o Hermiæ, denuncio, testor, non facile magis fidos homines istis finitimis esse te reperturum. Tibi itaque consulo, ut quoad fieri potest ac licet, omni studio hos uiros complectaris. Vobis quoque o Eraste & Corisce consulo, ut Hermiam uicissim suscipiatis, certantes mutuo amore & beneficio, uno maxime amicitiae nodo uinciri. At si quis uestrum coniunctionem istam dissoluere uideat, nam humana quidem mobilia sunt, huc ad me meosque mittite accusatoriam in delinquentem epistolam. Puto enim iustitia & pudore refertos, qui a nobis proficiscuntur sermones, nisi quid magnum subsit, magis, ut dicitur, omni incantatione uos in pristinam amicitiam & communionem copulatueros. Ita si philosophemur omnes, utriusque quantum ualebimus, & nostrum cuique concedetur, rata hæc modo edita oracula seruabuntur. Quod si ista negligamus, nihil equidem præfabor. Omen namque bonum uobis prædico, atque uaticinor, hæc bona omnia uos ita demum esse facturos, si deus uoluerit. Hanc uero epistolam a uobis tribus simul legendam censeo: aut saltem duobus unam legentibus, & sæpe etiam repetentibus. Utendumque uobis pacto & lege certa: etiam iureiurando ut æquum est interposito, non sine elegantissimo studio atque huius studij sorore disciplina, testando deum rerum omnium ducem presentium & futurarum, ac ducis & causæ patrem dominum. Quem si uere philosophemur, cognoscemus aperte omnes, quatenus felicitis hominis natura pertingere potest.

Plato

PLATO Dionis propinquis & amicis, bene agere. Epistola VII

CRIPSISTIS mihi censere uos eandem mentem in republica esse uobis conseruandam, quam Dio habuisset: meq; rogatis in communionem accedere quātum uerbo factōq; uirium habeam. Ego autem si eam uoluntatem opinionemq; quam ille habuit, habetis, assentior uobis, & in communionem accedo. Si non habetis, de ea re consultandum etiā atq; etiā dico. Quæ uero fuerit illius mens atq; uoluntas: non ut coniectans, sed tanquam sciens referre possum. Quando ego primum Syracusas profectus sum, annos circiter quadraginta ætatis agens: Dio in ea erat ætate, qua nunc Hipparinus. & in ea quam tunc cōprehenderat opinione semper perseverauit, Syracusanos putans esse liberos oportere: atq; optimis legibus gubernari. Itaq; nō sit mirandum, si quis deorum hunc in eadem opinione reip. gubernandæ ipsi consentientem præstitisset. Quæ uero ratione id fuerit faciēdum, digna res est, quæ & seni & iuueni audiat. Conabor aut, quoniam præsens tēpus id poscit, rem omnem à principio uobis referre. Equidem adolescens dum essem, eandem quam pleriq; habui cupiditatem. Statueram enim cum primum mei ipsius cōpos factus essem, ad remp. me conferre. Interim talia quædam circa rempub. contigerunt. Nam quum præsens reip. status à multis improbaretur, secuta mutatio est. Tunc unus & quinquaginta uiri gubernatione suscepta: undecim in urbe, decem uero in Piræo forensiū urbanarumq; rerum ad ministratiōem habebant. Sed penes triginta uiros summa erat omniū autoritas cōstituta. Horum nonnulli domestici & noti erant mihi, qui me statim ad remp. capeffendam inuitauerunt. Atq; ego nihil mirabile sum ob iuuentutem perpeffus. Quippe existimabā illos ab iniusta uita ciuitatē ad iustos mores debere cōuertere. Itaq; diligēter indies quid facerent obseruabā. Verum animaduerti eos breui admodū tempore ita se gerere, ut prior ille reipub. status fuisse aureus putaref. Nam & alia multa iniuste fecerunt, & amicū meum seniore Socratem, quem ego iustissimū omnium qui tunc erant, appellare non uereor, unā cum alijs quibusdam ad adducendum ciuium quendam ad se miserūt, ut ultimo supplicio afficeretur: Socratemq; ipsum uel sponte uel inuitū quasi participem sibi cōiungerent. qui tamen parere noluit, ac potius cuncta pati grauissima cōstituit, q̄ impiorū scelorum illis socius existere. Hæc igitur cum uiderem, & alia quædam nō parua, grauiter tuli, & ab illis malis me recepi. Nec multo post sequuta horum triginta euersio est, totaq; resp. mutata. Rursus igitur quanq̄ moderatius, cupiebā tamen adire remp. Sed agebantur tūc etiā utpote turbata repub. quæ improbares permulta. Nec sane mirū fuerit in huiusmodi mutationibus inimicos quosdam pœnas dare grauiōres, quanq̄ qui redierant, magna uterentur clementia. Iterum forte quadam accidit, ut Socratē hunc amicū nostrum potentes in repub. quidam accusarent, impiū crimen obijcientes, ac minime omnium ipsi conueniens. quasi enim non recte de dijs sentiret, alij quidem in iudiciū traxerunt: alij sententiam in eum dixerunt, condemnaueruntq;: & eum hominem necauere, qui superiori tempore quo nihil impie faceret, unū ex ipsis tunc exulantē ducere, atq; rei impie nullo modo particeps fieri sustinuerat. Cum hæc igitur animaduertēf, & homines qui in reip. gubernatione uersabantur, legesq; & mores, quanto magis considerare, quantōq; magis ætate progrederer, tanto difficilius arbitrabar esse recte remp. gubernare. Neq; enim hoc fieri potest absq; amicis socijsq; fidelibus. Quos tū reperire haud facile erat: nō enim amplius patrijs moribus institutisq; ciuitas nostra gubernabat: & parare nouos impossibile erat sine summa difficultate: utpote simul legib. moribusq; penitus corruptis. Itaq; ego ille qui primus exarseram incredibili cupiditate me ad rempub. cōferendi, intuens cuncta in præcēps deferri, tandem quō me uerterē, nesciebam. Et ab inuestigatione quidem nequaq; desistere placuit: si quid forte melius eueniret & circa hæc ipsa, & uniuersam remp. agendi uero opportunitatem aliquam expectare. Tandem uero compertū est mihi, resp. omnes quæ nunc sunt, improbe gubernari. Nam quantū ad leges attinet, insanabiles ferme sunt: nullo instituto egregio, sed fortuna quadā uiuētes. Quapropter dicere adductus sum, laudans rectam philosophiā, quid iustum sit & quid nō, tam in rep. q̄ in priuata per eam duntaxat discerni. Itaq; non prius desinere humanū genus in malis uersari, q̄ aut homines recte uerēq; philosophantes rerumpub. gubernationem adepti fuerint: aut hi qui gubernant, diuina quadam sorte uere philosophentur. Hac ego mente Italiam Siciliamq; adiu

adiui. hæc fuit prima in ea loca profectio mea. Eò autem quum peruenissem, uitam illam quam beatam uocant, Italicarum Syracusanarumq; mentarum plenam nullo modo probauit: bis uidelicet in die saturum fieri, & nocte nunquam iacere solum: & cætera quæ uitam huiusmodi subsequuntur. Nemo enim omnium qui sub cælo sunt, si in huiusmodi moribus ab adolescentia nutriatur, quamuis natura & ingenio excellenti præditus, unquam tamen prudens euadet. Temperatus esse certe nunquam curabit. Eademq; erit de cæteris uirtutibus ratio. Ciuitas autem nulla legibus acquiescere poterit, si cuncta in superfluos sumptus eroganda ciues existimēt: cæterisq; posthabitis omnibus, cōuiujs duntaxat & ueneris oblectamentis obnixe putent operam impendendam. Necessè est huiusmodi ciuitates modo in tyrannidem, modo in paucorum potentiam, modo in popularem statum mutari: neq; unq; quiescere: iustæ uero æquabilisq; gubernationis, eos qui in his ciuitatibus potentes sunt, ne nomē quidem ipsum audire uelle. Hæc ego unā cum superioribus illis considerans, Syracusas profectus sum: forte quidem fortuna quadā. Videtur autem alicuius eorum opera qui supra nos sunt, principium tunc fuisse datum omnibus quæ nuper Dionī Syracusisq; contigerunt: ac uereor ne pluribus insuper, si uos mihi nunc iterum consulenti nequaquam assentiamini. Quemadmodum uero dicam omnium fuisse principium, profectioem tunc Syracusas meam accipite. Ego cum Dione tūc iuuenē conuersabar frequens, & quæ hominibus optima fore arbitrabar quibus poteram rationibus suadebam, & ut faceret consulebam. Sed his dicendis uideor latenter & præter intentionem tunc eam tyrannidis ruinam quæ sequuta est, paruissē. Dio enim quum esset acerrimo ingenio, cum ad cætera omnia, tum ad ea quæ tunc dicebantur à me perdiscenda, ita celeriter ac uehementer illa arripuit, ut nemo ex omnib. iuuenibus quos unquam conuenerim. Ac reliquam uitam ducere statuit multo præstantius q̄ alij multi Italicorum atq; Siculorū, uirtutem potius q̄ uoluptatem deliciasq; sectatus. Itaq; infensus uiebat illis qui in tyrannicis institutis degebant: atq; hoc usq; ad Dionysii mortem. Postea uero animaduertit eam sententiam quam ipse rectis cōceperat rationibus, non in se uno solum uerum etiā in alijs quibusdam licet nō multis existere, in quorum numero Dionysium iuniorem dijs bene iuuantibus sperabat fore: quod si accideret, & ille ipse & cætera Syracusani mirificam felicitatem nanciscerent. Quapropter censuit me q̄ celerrime Syracusas debere accedere, ut horum socium adiutoremq; me adiungerem: memoria tenēs quam facile dudum mea consuetudo ipsum in cupiditatē uitæ pulcherrimæ atq; optimæ traduxisset. Quam cupiditatē si in Dionysio ut aggressus erat perficeret, magnā spem habebat absq; cædibus & sanguine, & absq; ijs quæ nunc euenerunt malis, ueram uiuēdi rationem ac beatam uitam in uniuersa illa regione constituere posse. Hæc Dio recte considerans, Dionysio suauit ut me uocaret: & ipse quoq; rogauit, ut accedere cunctis posthabitis festinarem: prius q̄ ulli alij Dionysio adhaerentes, neglectis optimis uitæ institutis ad alia illum deflecterēt. Cohortationem insuper precibus longam adiunxit. Quòdnam, inquit, tempus aliud iam expectamus ad agendum opportunius, quam quod nūc nobis est diuina quadam fortuna concessum? Narrabat præterea magnitudinem imperij Dionysii per Italiam atq; Siciliam, eiusq; in his ipsis locis potentiam, iuuentam quoq; atq; cupiditatem eius ad philosophiæ & disciplinæ studia uehementissimam. Quinetiam quam propensi foret eius necessarij atq; domestici cum ad eam quam suaderem disciplinam uitæ recipiendam: tum etiam quam in ipso quoq; Dionysio ad hoc prouocando ualere. Itaq; si unquam aliàs, nunc certe maximam adesse spem, eosdem fore & philosophos & magnarum principes ciuitatum. Ille igitur his me rationibus alijsq; generis eiusdem permultis adhortabatur. Ego uero quo tandem affectus iuuenum euasurus esset, formidabā. Taliū enim cupiditates & ueloces sunt, & sæpe sibimet contrariæ feruntur. Dionem tamen tum natura grauem, tum ætate iam satis maturum esse sciebam. Itaq; cogitanti ambigentiq; mihi utrum eundem parendumq; foret, necne: subiit tandem, obsequendum esse. Atq; si quis unquam ea quæ de legibus & republica cogitauerat, perficere uelit, nunc fore tentandum. Quippe quum iudicarem si unī duntaxat persuasissem, me bona sufficienter omnia perfecturum. Quamobrem hac sententia fiduciaq; domo abiui: nō qua opinabantur quidam: sed quadam scientiæ uerecundia in primis adductus, nequando mihi ipsi uiderer uerba solum habere, effectum uero officiumq; nullum spōte præstare: prodereq; primum

primum Dionis hospitalitatem amicitiamque non paruis subiecti periculis. Cui si quid aduersi accideret, uel pelleretur à Dionysio cæterisque inimicis, atque profugus ad nos his uerbis cõfugeret: O Plato, uenio ad te patria pulsus: cum neque militibus, neque equitibus carem, quorum uiribus resisterem inimicis: sed uerbis persuasionemque indigerem: qua maxime sciebam te posse, iuuenes ad probitatem iustitiamque exhortando in amicitiam necessitudinemque deuincire. Quarum defectu rerum, modo per te factum est ut ego Syraculis expulsus huc accesserim. Et mea quidem fortuna abs te deserta minus tibi uituperationis affert. At uero ipsa philosophia, quam semper laudas, quam uel apud alios carere honore conquereris, nonne abs te nunc una mecum prodita est? Quod si Megaris fuisset, uenisses utique mihi adiutor, cum te uocassem: alioquin te omnium ignauissimum iudicauisses. Nunc autem ob itineris longitudinem, periculumque nauigationis atque labores, te excusans infamiam euitare te putas. permultum certe aberit. Si inquam hæc ille diceret, quænam mihi esset probabilis responsio? Certe nulla. Quas ob res rationibus quoad fieri potest probabilibus atque ipso iure adductis accessi, relinquens consuetudines meas satis quidem honestas, sub tyrannidem neque meis sermonibus, neque mihi conuenientem. Veniens autem me liberaui, ne uel hospitalis Iupiter, uel philosophica fors accusare me posset. Certe philosophia dedecori fuisset, si ob mollitiem timiditatemque uituperari potuissem. Cæterum cum eò uenisset, neque enim oportet longius euagari: omnia apud Dionysium seditiois plena offendit: atque calumniarum in Dionem, quasi tyrannidem affectaret. Defendi igitur quantum ualui, sed parum potui. Quarto enim ferè mense post aduentum meum Dionysius accusans Dionem quasi tyrannidi insidiaretur, in paruum coniecit nauigiū, ac turpiter expulit. Amici uero Dionis, quotquot eramus, cuncti formidabamus ne forte aliquem nostrum Dionysius quasi socium illius criminis supplicio afficeret. Rumor autem exortus est Syraculis, me occisum esse à Dionysio, quasi omnium quæ tunc acciderant, autorem. At ille sentiens nos omnes sic affectos, ueritus ne ex metu nostro aliquid forsitan accideret grauius, benigne admodum omnes recepit. Me certe ipsum consolatus bonam habere spem iussit, atque ut permanerem omnino rogauit. Erat enim sibi in fuga quidem mea nihil honesti: sed in permanendo. Atque idcirco precari me maxime simulabat. Preces autem tyrannorum necessitati permixtas esse non ignoramus. Cum uero ne abirem machinaretur, collocauit me in arce: atque his locis habitare uoluit, unde nullus posthac nauta non modo prohibente illo, sed nisi iubente atque mittente foret abducturus: neque quisquam siue mercator siue alicuius prouinciæ magistratus, me solum exeuntem conspexisset, qui non me captum ad Dionysium repente reduceret: præsertim quum iam contra quam præsertim uulgatum esset, Dionysium rursus Platonem uehementer complecti. Et quodammodo ita erat. Neque enim tacendum est uerum. Complectebatur ille quidem indies me magis atque magis, & gaudebat moribus nostris atque consuetudine. Cupiebatque à me laudari magis quam Dionem, & amicum longe magis existimari. Et ad id quidem maxime contendebat. Rationem uero qua id optime fuisset factum, si modo id fieri potuisset, neglexit. Hæc enim fuerat, ut mihi uidelicet in audiendis addiscendisque philosophiæ rationibus liberius adhaereret, mecumque conueniret. At uero ad hoc ille diffidentior erat: timens ne quemadmodum asseriebant calumniatores, si rationibus illis implicaretur, Dio quæ cupiebat, iam esset omnia consecutus. Ego autem omnia pertuli, in eadem sententia perseverans, qua ab initio profectus eram: tentans si quo pacto fieri posset, ut in cupiditate uitæ philosophicæ perueniret. At ille contra nitens me uicit. Et primum quidem tempus meæ profectionis in Siciliam, actionumque illuc mearum per hæc omnia traductum est: posteris uero temporibus in Siciliam iterum sum reuersus: quod me omni studio Dionysius reuocabat. Quam uero ob causam rursus accesserim, quid uel illic egerim, neque id quidem absque ratione, tunc demum uobis referam, cum uobis quid potissimum rebus sic habentibus agendum sit, consulero. Referam inquam eorum gratia qui interrogant quonam consilio secundo redierim. Sed ne quæ accessoria sunt præcipuis anteponantur, ad consilium iam deuenio. Reor equidem hominem consulentem ægroto & circa uictum intemperato, in primis hoc suadere debere, ut modum uiuendi mutet: ac si ægrotus in hoc obediatur, tunc alia iam illi ad medelam conferre. At si parere nolit, tunc consulentem ipsum uirum putabo & medicum, si eum omiserit: quod si consulendo ulterius perseverauerit, contra putabo: ignauum scilicet atque artis expertum. Idem quoque

quoque de ciuitate, siue unus eam gubernet, siue plures, existimo. Si enim probabili quadam ratione rectaque uia incedenti, populo utile aliquid consulatur, id quidem agere, sapientis officium arbitror. Sin autem penitus a civili ratione desciscat, neque uestigia quidem eius sequi uelint, dicantque consultori: prestare ut rempublicam omittat, neque quicquam in ea commoueat, utpote si commouerit perituro: uoluptatibus autem libidinibusque ipsorum indulgeat: atque ea ratione consulat, qua facillime semper celeriterque satis eorum uoluptatibus fiat: equidem eum qui in eiusmodi gubernatione perstiterit, nequaquam uirum putabo: sed eum potius qui prorsus omiserit. In hac ergo sententia constitutus, quoties aliquis me de rebus grauioribus consulit, siue ad diuitias, siue ad corporis uel animi purgationem pertineant, si quotidiana illius uita modum aliquem seruare posse uideatur, uel saltem consilienti mihi uideatur obtemperaturus, libenter consulo, neque prius desino quam initium pro uiribus ad finem usque perduxerim. Si autem aut omnino non petat a me consilium, aut qui petit, manifeste appareat consulenti mihi nullo modo obtemperaturus: ultro quidem non accedo ad consultandum: per uim uero, ne si meus quidem sit filius. Seruo tamen etiam inuito consulerem, ac uel adhibita compellerem. At patrem uel matrem per uim cogere nefas esse arbitror, nisi propter morbum mente alienatos. Quod si suo quodam more uiuant, qui mihi nequaquam probetur, neque insensus aduersarer frustra monedo, neque rursus blandiendo eorum cupiditatibus assentarer ea porrigens, quibus ego si indulgerem, uiuere nolim. Hac eadem mente circa patriam uir prudens esse debet: ut ita reprehendat ciuitatis errores, si neque frustra sit reprehensurus, neque ob reprehensionis studium periturus. uim autem patriae per reipublicae mutationem asseret nunquam: quando absque expulsiōe & caede ciuium emendari non possit. Sed quietem aget, uotoque precabitur optima & sibi & patriae. Hoc igitur pacto ego uobis consulerem. Consulebam similiter Dionysio una cum Dione: ea uidelicet ratione quotidie uiuere, qua suipsius compositos maxime redere: amicosque & familiares fidos haberet: ne idem sibi quod & patri accideret. qui cum multas in Sicilia magnasque urbes suscepisset, quondam a Barbaris deuastatas: easque restituisset, non potuit in singulis illarum gubernatores rerumpublicae constituere fidos, neque ex domesticis suis, neque ex alijs undecumque comparatis, neque ex fratribus suis iunioribus quos ipse educauerat: sed tum ex priuatis hominibus praesides, tum ex pauperibus admodum diuites fecit. Horum tamen nullum fidum sibi gubernationis socium potuit adhibere, uel suadendo, uel docendo, siue largiendo, siue in necessitudine recipiendo: septies deterior Dario: qui neque fratribus confidens, neque his qui sub eo educati fuerant, sed socijs duntaxat Midae eunuchiisque captiuitatis, partes diuisit septem, singulas maiores tota Sicilia, assignauitque singulis. Atque eos fidos nactus est regni socios, neque uel sibi uel inuicem insidiatas. Praeterea exemplum dedit, qualem oportet seipsum legumlatorum regemque bonum prestare: quippe cum leges tulerit, quibus adhuc Persarum seruetur imperium. Accedit ad haec quod Athenienses cum multas Graecorum urbes non a se quidem sed ab alijs constitutas, deinde occupatas a Barbaris in potestatem suam recepissent, annos septuaginta in eas tenuerunt imperium, utpote qui amicos sibi in singulis ciuitatibus comparauerant. Dionysius autem cum in urbem unam uniuersam Siciliam congregasset, ob sapientiam nulli confidens aegre seruatus est. Carebat enim amicis fideisque hominibus: quo nullum maius est argumentum uel improbitatis si desint, uel probitatis si adsint. Haec igitur Dionysio ego ac Dione consulebamur, postquam paterna res sic se habuissent, ut neque eruditorum uirorum familiaritates, neque decet habere consuetudines. Admonebamusque ut animum ad haec intendens, in primis amicos sibi alios ex domesticis & aequalibus compararet, ad uirtutemque concordem. Maxime uero ut seipsum sibi consentientem constantemque prestaret: huius enim rei defectum apud eum esse quam maximum ostendebamus, non a pertis quidem nunc uerbis, neque enim tutum fuisset, sed ratione quadam latentiore idem tamen significante, docentes ita demum unumquemque hominum tam se quam illos quibus imperat posse seruare, si haec obserauerit: sin autem contra se gesserit, contra prorsus accidere. Quod si ita ut dicebamus se compararet, seque ipsum prudentem temperatumque prestaret, si rursus deuastatas urbes Siciliae restitueret, ac legibus institutisque ad rempublicam pertinentibus eas muniret, ut & sibi beneuolae, & inter se inuicem contra uim Barbarorum auxilio forent, non duplicaret modo regnum patrum, uerum etiam multiplicaret. Fore quidem si ita se gereret ut Carthaginenses multo
magis

magis faciliusque suae potestati subijcerentur, quam Geloni subditi fuissent: contra, quam patri accidit suo. ille enim pendere tributum Barbaris coactus fuerat. Haec erant quae dicebamus praecipiebamusque Dionysio, nos uidelicet insidiantes sibi, ut multi diuulgauerant. qui & cum nos apud Dionysium superauissent, Dionem quidem expulerunt, nos autem in formidinem coniecerunt. Verum ut non pauca paucis comprehendamus. Dio profectus ex Peloponneso atque Athenis, rebus iam ipsis Dionysium comonescit. Cum ergo liberasset ciuitatem Dio: eamque iam bis ciuibus reddidisset, eodem pacto affecti fuerunt aduersus Dionem Syracusani, quo & antea Dionysius. Nam olim Dionysium Dio educare atque erudire contenderat, quo eum regem regno redderet dignum: talemque se illi per omnem uitam praestare statuerat. Obrectatores autem calumniatoresque Dionysio persuaserunt, Dionem quasi tyrannidi insidiantem in eo tempore haec omnia machinari: ut mens Dionysii disciplinae studiis irretita, dominationem negligeret, eamque Dion totam relinqueret. Dio uero gubernationem dolo usurpans, illum expelleret. Quemadmodum uero tunc apud Dionysium, ita postea inter Syracusanos haec eadem dicta iactataque peruicerunt, infami prorsus turpique uictoria his ipsis qui superauerunt. Sed quale id fuerit, audire uos oportet, qui me ad res nunc uestras componendas uocatis. Veni ergo Atheniensis homo Dionis amicus atque adiutor eius aduersus tyrannum, ut pro bello amicitiam facerem: at pugnans contra calumniatores superatus sum. Cum uero Dionysius conaretur non uerbis solum, sed pecunijs etiam & honoribus me sibi conciliare atque detinere, ut mea cum ipso familiaritas testimonio foret Dionem non iniuria expulsam fuisse: nihil apud me hac in re tanto suo conatu consequi potuit. Posteris uero temporibus Dio rediens domum fratres duos Athenienses secum duxit: non ex philosophia sic amicos, sed ex hac communi uulgarique familiaritate: quae hospitalitate quadam & frequenter inter sacra spectaculorum consuetudine, amicitiam contrahere consueuit. Similiter illi tum ex his quae dixi, tum quia redeuntibus obsequia praestiterunt, amicitiam cum Dione conflauerant. Hi ergo cum in Siciliam profecti essent, intelligerentque calumnias inter illos ipsos qui ab ipso liberati erant, in Dionem coniectas, quasi tyrannidem affectaret, non prodiderunt modo amicum & hospitem, sed ceu proprijs manibus, ipsi percussores fuerunt. Arma enim tenentes interfectores palam auxiliati sunt. Et facinoris quidem illius turpitudinem impietatemque neque praeterea equidem neque enarro. Multi enim haec diligentius narrauerunt, atque narrabunt. Sed aduersus infamiam ciuitatis nostrae respondeo. Nam si Athenienses fuerunt illi qui prodiderunt: ille quoque Atheniensis fuit, qui neque pecuniarum neque honorum pollicitatione, ut proderet illum adduci unquam potuit. Non enim per uulgarem mercenariamque beneuolentiam factus erat amicus: sed per liberalis disciplinae communionem. Cui certe uni, qui sapit, plus adhibet fidei, quam ulli & amicorum coniunctioni & corporum consanguinitati. Itaque non tanti aestimandi sunt illi: ut dedecus ciuitati ob Dionis caedem afferre potuerint: quasi alicuius pretij unquam fuerint. Haec dicta sunt omnia: quo Dionis amicis propinquisque consuleretur. Consulo autem praeterea & tertio uobis quoque iam tertius idem prorsum eademque ratione: ne Sicilia, neue ciuitas ulla aliquibus hominibus, sed legibus, duntaxat subijciatur, ut nostra fert ratio. neque enim dominantibus ipsis, neque seruentibus. id utile est, neque eorum filijs aut natis natorum: sed perniciosorum omnino hominum est id agredi. Angusti uero & illiberalis animi est eiusmodi lucra praeripere: nihil uel in praesens uel in futurum tempus bonorum iustorumque uel diuinorum humanorum uel intelligentis. Haec ergo Dion primam persuadere conatus sum: deinde Dionysio, tertio uero nunc uobis. Ergo pareatis mihi Iouis tertij seruatoris gratia. Praeterea Dionysii Dionisque exitum animaduertite. Dionysius quidem non obtemperans consilijs meis, uiuit etiam nunc non honeste: Dio uero cum obtemperauisset, honeste interijt. Ei namque uiro qui praclarissima sibi patriaeque affectat, nihil unquam nisi rectum pulchrumque potest accidere. Nec uero quisquam nostrum natus est immortalis: neque sicui id contigerit, esset is praeterea felix ut uulgo uidetur. Rebus quidem carentibus anima nihil uel bonum est uel malum existimatione dignum: sed unicuique animae id accidet, aut dum est cum corpore: aut a corpore separatae. Credendum est reuera semper antiquis sacrisque uerbis: quae nobis nunciant immortalem esse animam, iudicesque habere, suppliciaque pati maxima: postquam a corpore fuerit separata. Quamobrem minus malum existimandum est, perpeti grauissimas iniurias

à delinquentibus illatas, quàm inferre. Quæ quidem homo cumulatæ pecuniæ deditus, & in paupertate animi constitutus non audit: ac si audiuerit, quasi suo iudicio deridenda contemnit: atque impudenter rapit undique quicquid existimat sibi ueluti bestia, uoluptates uentris suppeditaturum, oblectationemque ueneream: seruilem certe atque ingrati & absurdam, nec ueræ uoluptatis nomine dignam: & quasi cæcus non cernit se frustra contendere inexplebilem explere concupiscentiam. Neque rursus cernit quantum sit impietas malum, quibusque insit rebus semper iniustitiæ mixta. Quam quidem necesse est animam quæ perpetraverit iniusta, secum habere: & dum per terram reuoluitur inter homines: & dum sub terram passim turpiter omnino atque misere circumfertur. Cum igitur hæc aliaque generis eiusdem Dionii dicerem, persuasi. Interfectores autem eius iustissime quidem irascerer, eodem quasi modo atque Dionysio, utrique enim & mihi & alij, ut ita dixerim, omnibus damna grauissima intulerunt. Illi quidem cum interficerent eum qui uolebat iustitiæ uti. Hic autem cum nullo pacto uellet iuste agere: in uniuerso regno maximam potentiam obtinuit. In quo si philosophia unâ cum potentia uere in idem quasi domicilium occurrisset, per omnes homines & Græcos & Barbaros elucens ueramque opinionem sufficienter omnibus ostendisset: neque ciuitatem neque hominem unquam fore felicem, nisi & cum prudentia, & sub iustitiâ uixerit, siue per se illas possideat, siue sub sanctorum principum moribus rite educetur atque erudiatur. In his quidem nocuit Dionysius. Cætera uero si ad hæc comparentur, damna per exigua mihi uidentur. At enim qui Dionem interfecit, non intellexit, idem quod Dionysius, se fecisse. Equidem certe scio, quantum homini de homine affirmare licet, Dionem si regni gubernacula diutius tenuisset, nunquam in aliam dominandi formam fuisse conuersurum, quàm cum ab initio patriam suam Syracusas, expulsa seruitute in suo iure constituit libertatis iam splendore lætissimam: deinde omnium studio ciues congruis optimisque legibus ornaturum: præterea omnem diligentiam adhibiturum fuisse: quo tota inhabitaret Sicilia, liberareturque à Barbaris, alijs quidem expulsis, alijs uero subactis facilius quàm fecerat Hieron. Cum uero hæc per uirum iustum, fortem, temperatum, uel philosophum gesta fuissent, eadem apud multos uirtutis florisset opinio: quæ & salua re apud omnes, ut ita dixerim, homines uigisset, si Dionysius nobis ab initio paruisset. Nunc autem siue quis dæmon, siue perniciosus aliquis his sese obijciens, iniquitate & impietate: & quod pessimum est ignorantia audacia: ex qua mala omnibus omnia & radicibus hærent, & pullulant, & in posterum producunt fructum ijs qui nascentur amarissimum: cuncta hæc peruertit rursus & perdidit. Sed nunc tertio felicium auspiciorum gratia, bona duntaxat omnemur. Consulo igitur uobis amicis, ut Dionem imitemini: amorem illius in patriam uitæque temperantiam magis magisque complectentes. Quibus autem auspicijs consilia eius perficere conandum uobis sit, & qualia consilia fuerint: aperte quidem ex me audistis. At si quis est inter uos, qui Dorice nequeat uiuere secundum patriæ instituta, sequaturque Siculum uiuendi morem, & eos qui Dionem occiderunt, neque eum recipere, neque existimare uelitis ulla in re fidelem atque syncerum. Cæteros autem adhortari potius debetis ad habitationem totius Siciliæ disponendam, legumque puritatem: tum ex ipsa Sicilia, tum ex omni Peloponneso: nec Athenas horrere. Sunt enim & ibi uiri uirtute omnium præstantissimi, & qui odio habeant eorum crudelitatem, qui hospitium cæde se polluant. Verum si hæc tardiora iam sunt, urgentque uos quotidiana multiplicesque seditiones atque discordiæ: intelligere unumquemque oportet: cui modo uel paulum recte opinionis fors quædam diuina largita sit, nullum fore finem seditionum, malorumque ex seditione nascentium, prius quàm illi qui uicerint prælio, à cædibus pulsionibusque ciuium, atque etiam iniuriarum commemoratione uindictæque cupiditate temperantes inimicis concilientur, suique ipsius compotes fiant: præterea leges ferant communes nihilo magis ad uoluptatem suam quàm eorum quos uicerint: cogantque illos his legibus uti. Cogant inquam gemina necessitatis uia: metu scilicet & pudore: metu quidem, propterea quod potentiores sint, suam uim demonstrantes: pudore uero ex eo, quod rursus potentiores promptioresque appareant, tum in uoluptatibus superandis, tum in legibus obseruandis. Aliter autem nulla prorsus est uia finiendorum malorum ciuitatis in seipsa seditionibus laborantis: sed seditiones, inimicitia, odia, proditiones in re publica, ut in ciuitatibus ita se habentibus intra se atque uicissim fieri consueuit: semper exo-

per exorientur. Quamobrem qui tanquam potentiores rempub. tenent, si salutem exoptant, ipsi inter se eligere atque in honore preferre eos debent, quos esse audierint optimos: primum quidem senes qui filios & uxores habeant, atque domicilium: ac maiores eorum quamplurimos, & probatos, & insignes, sufficiensque omnes patrimonium possidentes. Ciuitati uero decem milium uirorum, quinquaginta eiusmodi sufficient. Hos ergo precibus honoribusque quammaximis domo euocare debent: euocatos autem precari, atque iure iurando astringere, ut leges condant, quae neque uictoribus, neque uictis plus tribuant: sed ius uniuersae ciuitati aequum atque commune. Latis denique legibus in hoc iam omnia consistunt. Si enim uictores subesse legibus uoluerint, magis etiam quam illi qui uicti sunt: omnia iam erunt salutis, felicitatisque plena: malaque omnia procul aberunt. Sin minus, nec me, nec alium in commune consilium ad eum uocare oportet, qui praecipis eiusmodi non acquirerit. Haec utique germana sunt eorum quae iamdiu ego ac Dio Syracusis efficere recto iudicio aggressi sumus: posteriora tamen. Nam prima quidem illa fuissent, quae apud Dionysium ipsum primo, bona omnibus communia agere conati sumus. Sed fortuna quaedam hominibus potentior illa dissoluit. Nunc autem uos ista conemini bona quadam sorte diuinaque fortuna fortunatius agere. Atque hic finis epistolae de consilio, deque prima in Sicilia navigatione mea. Quod autem sequens profectio & nauigatio mea, neque ab re, neque temere suscepta fuerit: sicui id curae sit, audire iam licet. Primum quidem habitationis in Sicilia meae tempus mihi transactum fuerat, quemadmodum supra dixi, prius quam amicis necessariisque Dionis consilium darem: postea uero quantum potui Dionysio persuasi ut me abire permitteret. Conuenerat autem inter nos: ut cum pax facta esset ex bello, quod tunc in Sicilia erat, statusque illius tutius confirmatus, Dio reuocaretur, atque ego simul accederem. Voluit autem Dionem intelligere atque existimare se non quasi in exilio, sed in secessu quodam constitutum esse certo tempore rediturum. Ego uero consentiens recepi me ita facturum. Sed cum postea pax secuta esset: me quidem accersiuit Dionysius: Dionem uero ad annum insuper hortatus est absentiam tolerare. Me autem, ut omnino ad eum properarem, rogauit. Dio igitur ut illuc accederem, & iubebat, & precabatur. Increbuerat enim ex Sicilia fama, Dionysium miro quodam rursus philosophiae desiderio affici. Qua re commotus Dio, ne profectioem omitterem magnopere flagitabat. Ego uero quanquam sciebam iuuenes plerumque erga philosophiam affici ita solere, existimaui tamen tutius fore, ut rem totam dimitterem, neque Dionysio, neque Dioni parerem. Odiose igitur utrique respondi: me uidelicet idcirco non profecturum, quia senex iam essem, & eorum quae in praesentia fierent, nihil ita ut conuenerat, fieret. Audiui autem Architam Tarentinum interim ad Dionysium accessisse. Ego enim illum ante discessum meum nonnullosque alios Tarentinos in Dionysii familiaritatem adduxeram. Erant & alij quidam Syracusis nonnunquam Dionis auditores: atque inter hos alij quidam, qui alia plurima in philosophia audierant: qui mihi uisi sunt contendisse de rebus huiusmodi apud Dionysium disputare: quasi ille omnia quae excogitauerim, audiuisset. Ille uero nec hebes est ad perdiscendum: & honoris cupiditate uehementer incensus. Placuerunt igitur sibi forte quae dicebantur: manifesteque erubescibat, nihil a me cum ad eum profectus sum, audiuisse. Itaque partim amor planius audiendi eum inuaserat: partim cupiditas gloriae stimulabat. Quam uero ob causam in prima illa peregrinatione mea non audierit, in superioribus enarraui. Cum ergo domum ego sospes redissem: atque illi iterum reuocanti negauissem, ut dixi, uisus iam mihi est Dionysius honoris sui cura prorsus ardere: ueritus ne sic acciperent homines negationem meam, quasi illum prorsus contemnerem: cum eius ingenium moresque & uitam ipsa experientia cognouissem. Iustum est autem me uerum fateri: ferreque aequo animo, si quis quae contigerint audiens, meam quidem spernat philosophiam, tyrannum uero mentem putet habere. Misit enim Dionysius tertio ad me triremem: qua facile nauigarem. Misit & Archidemum: quem ex omnibus Architae in Sicilia familiaribus plurimum a me fieri existimabat: atque una alios ex Sicilia nobiles, omnes isdem mihi uerbis affirmarunt Dionysium mirum in modum philosophiae deditum esse. Misit ipse praeterea pergrandem epistolam: cum sciret quemadmodum & ipse erga Dionem afficerer, & Dionis cupiditatem id prorsus expetere, ut Syracusas me conferrem. Ad haec igitur omnia composita epistola fuerat, tali quodam exordio, Dionysius Platoni. Legitima & consueta

ratione in his præfatus: nihil deinceps prius ait, quàm quòd in Siciliam pro nostra uoluntate ueneris. Primum quidem de Dione ita fiet ut ipse uolueris. Voles autem, ut arbitrator, moderata: atq; ego concedam. At uero nisi ueneris, nihil impetrabis eorū, quæ pro Dione optas: neq; in rebus alijs, neq; in ijs quæ ad personam suam spectantia in primis desideratis. Hæc ita scripsit. Cætera uero proluxa forent: neq; satis opportuna relatu: Venerunt alia quoq; epistolæ ab Archita alijsq; Italis & Tarentinis, laudantes in Dionysio sapientia studium. præterea his addebant: nisi proficiscerer amicitia illam quam ipsis cum Dionysio conflaueram, neq; paruam quidem quantum ad ciuilia spectat, me omnino calumnijs subiecturum. Cum igitur eo tempore sic accerserer, alijs quidem ex Sicilia atq; Italia me trahentibus, alijs uero precibus Athenis quasi me impellentibus, ratioq; mihi dictaret non decere Dionem Tarentinosq; hospites & amicos prodere: atq; mihi ipsi succurreret, non esse mirum si quis ingeniosus iuuenis cum prius sermones de rebus magnis audire noluerit, mutata deinde sententia ardore quodam uitæ optimæ accendatur: oportereq; ipsum euidenter arguere, utram in partē declinet: nec ipsum prodere: nec me ipsum causam illi præbere tantæ uituperatiōis suæ: si modo res eius reuera ita ut fertur, sese habeat: harum inquam rationum patrociniō protectus iter ingredior multa quidem timēs, multaq; fore diuinans, nec recte quidem ut uidetur. Profectus deniq; sum tertio sub seruatore. Id enim reuera consecutus sum. nam rursus feliciter sum seruatus. At horū post deum Dionysio habeo gratiam. quoniam cum pleriq; me interficere cuperent, restitit ipse: partemq; aliquam pudoris sui meis in rebus exhibuit. Cum itaq; ad eum peruenissem, operæ precium in primis fore censui: hoc ipsum examinare: utrum reuera Dionysius amore philosophiæ accensus uelut igne flagraret: an uanus de eo rumor Athenas usq; fuerit per uagatus. Est modus quidam experiētiæ circa hæc sumendæ: nō ingeniosus ille quidem, sed tyrannis reuera conueniens, his præcipue qui plurimos iam audierint. quod quidem ego statim ueniens persenssi prorsus Dionysio cōtigisse. Ostendendū est utiq; illis quàm magna res philosophia sit: quantoq; studio egeat: & quantis laboribus comparetur. Qui igitur hæc audierit, si reuera sapientiam amet, eiq; natura cognatus atq; ipsius possessione sit dignus, quasi qui diuinus sit, uiam sibi mirabilem esse putat ostēsam, perq; eam sibi omnī conatu existimat gradiendū, aliterq; facienti uiuendū esse non censet. Itaq; seipsum atq; etiam huius uia ducem impensius cohortatur: neq; prius desinit, quàm uel finem omnium fuerit consecutus, uel saltem eam sibi comparauerit facultatem, per quam ipse se iam sine duce ad terminū perducere ualeat. Hæc igitur atq; huiusmodi rationibus ille considerans, per uniuersam uitā, quicquid omnino agat, ante omnia est philosophiæ semper intentus: uictuq; quotidiano utitur. quo maxime queat ingenium & memoriā & iudicium conseruare, sese sobrium præstans, contrariumq; huic uictum semper odio habens. At uero qui non sunt reuera sapientiæ amatores, sed opinionibus duntaxat extrinsecus colorati, instar eorum qui sub sole uruntur atq; colorantur, cum audierint quot discenda sint, quanto labore, qua quotidiani uictus tēperantia philosophiæ studijs necessaria, rem protinus sibi duram impossibilemq; rati, ut operam dent adduci nō possunt. Pleriq; uero sibi met persuadent, sufficienter se omnia iā audiuisse, neq; studio prorsus ullo ulterius indigere. Hæc utiq; faciēdi periculi ratio perspicua est & minime fallax aduersus eos qui prosequi præ mollitiē nequeunt: ut crimen in præceptorem reijcere nunquam possint, sed ipsi iam seipsum ad ea quæ philosophiam decent peragenda redarguant ut impotentes. Hæc utiq; examinis ratione apud Dionysium tunc usus sum, cuncta uero nec ego percurri: neq; Dionysius requirebat. Nam erant permulta & maxima, in quibus se satis doctum ob ea quæ ab alijs audiuerat, existimari studebat. Audio uero ipsum de his quæ tunc audiuit scripsisse postea, quasi artem propriam componentem: cum nihil tamen horum reuera ipsi inesset, ut equidem audio. De his uero ego nihil certi scio. Alios tamen quosdam noui de rebus eisdem scripsisse, quicumque uero hi fuerint, ne ipsi quidem seipsum cognouerunt. Tantum uero dicam de his omnibus qui aut scripserūt, aut scripturi sunt, se scire affirmantes quæ sint ea quæ ipse tanquam seria studiose meditor, siue a me siue ab alijs audiuerint, siue tanquam inuētores ipsi fuerint, nihil eos ipsa de re meo iudicio percipere posse, nec enim de ipsis scripsi unquam, neq; scribam. Id nanq; nullo pacto uerbis exprimi potest, quæadmodū cæteræ disciplinæ: sed ex diuturna circa id ipsum consue-

consuetudine, uitaeq; ad ipsum coniunctione: subito tandem quasi ab igne scintillanti lumen refulgens in anima seipsum iam alit. Atqui tantum equidem scio: Videlicet scripta à me uel dicta optime dicerentur, male uero scripta non minimam mihi afferrent molestiam. Quod si scriptis uel uoce proferenda mihi in uulgum uiderentur: quid nam pulchrius nobis in uita fieri posset, quam rem ualde utilem hominibus afferre, atq; naturam omnibus proferre in lucem? At uero studium in his edendis, utile non esse reor hominibus, nisi admodum paucis: qui uidelicet exiguis ante uestigijs demonstratis, ad inueniendum ipsi sagaces sint. Alios uero partim contemptu nefario, partim elata spe uanaq; impleuissent: quasi praecleara quaedam iam didicissent. Proinde longiora de ipsis dicere cogitauim. Forte enim si haec dicantur, nonnihil de his quae dico clarius apparebit. Est namq; sermo quidam uerus, obstans illi qui de rebus eiusmodi nihil omnino audeat scribere: sepe quidem à me alias dictus, & nunc, ut uidetur, dicendus. Vnicuiq; ipsorum quae sunt, tria sunt, ex quibus scientiam fieri necessarium sit. Quartum ipsa scientia est. Quintum uero oportet ipsum ponere quo quid est cognoscibile, id est quod agnosci potest, atq; uere existit. horum unum est nomen: secundum oratio siue ratio quaedam: tertium simulacrum: scientia quartum. De uno quouis igitur accipe, cupiens quod modo dictum est discere, deq; omnibus similiter cogita. Circulus aliquid dicitur, cui nomen id est quod modo pronuntiabamus. Sequitur autem eius oratio siue ratio quaedam ex nominibus uerbisq; composita. Quod enim ab extremis ad medium aequaliter undiq; distat, illius ratio est, quod rotundi & circumferentiae & circuli nomine designamus. Tertium uero est: quod pictus circulus sit uel deletus, aut torno factus uel destructus. Quorum nihil ipse circulus circa quem haec singula sunt, patitur: utpote aliud quiddam existens. Quartum autem scientia est & intellectus, atq; uera circa haec opinio. Hoc rursus totum tanq; unum est ponendum: quod nec in uocibus nec in corporum figuris est, sed animis. Ideoq; manifestum est, aliud esse qm sit ipsa circuli natura, rursus aliud qm tria illa quae supra diximus. Horum uero ex numero, intellectus, cognatione, similitudineq; quinto proximus haeret, caetera remotiora sunt. Idem quoq; de recta & curua dici potest figura, atq; colore: deq; bono & pulchro & iusto. rursus de quocumq; corpore, uel manu factio uel naturali, siue igni siue aqua, caeterisq; huiusmodi. similiter de omni animali, ac de moribus animorum, atq; de actionibus passionibusq; uniuersis. Nisi enim quis in his illa quatuor quodammodo capiat, nunq; scientiae circa quintum perfecte particeps erit. Proinde illa non minus quale quid sit unumquodq; qm quid sit aggrediuntur ostendere propter rationum debilitate. Quapropter nemo mentis compos audebit unquam in idem atq; id quidem immutabile, referre quae ab ipso intelliguntur, atq; quatuor illa. Quod utiq; patiuntur, quae designantur figuris. Id uero quod nunc dicimus, rursus est considerandum. Sane circulus quilibet horum qui inter hominum manus uel pinguntur uel torno fiunt, plenus contrarij est ad quintum. Recti namq; unde quacq; sit particeps. Ipsum uero circulum affirmamus neq; minus neq; magis aliquid: id est nihil omnino habere in se naturae contrariae, Praeterea nullius horum nomen firmitate dicimus ullam habere. Nihil enim prohiberet quae nunc rotunda nominamus, recta uocari: rectaq; rotunda: nec firmitatem ullam maiorem fore nominibus in contrarium permutatis. Eadem quoq; de oratione ratio est: cum ex nominibus uerbisq; componatur nullam omnino habentibus firmitatem. Multipliciter rursus probari potest, nullum horum quatuor certum firmumq; esse. Maximum uero omnium, quod paulo ante dicebamus: quod cum duo sint, essentia & qualitas: quando animus non quale, sed quid sit quaerit: nisi quodlibet horum quatuor quae situm prius ab anima tam ratione qm affectu, deniq; sensibus bene discussum, per omnia quae dicuntur atq; ostenduntur euaserit: omni ambiguitate & obscuritate, ut ita dixerim, omnes implebit. In quibus igitur haudquaquam consueti sumus ob prauam educationem uerum perquirere, sed satis nobis factum putamus si apposita simulacra attigerimus, minime derisui sumus inuicem interrogati interrogantibus, potentibus duntaxat quatuor illa discutere atq; arguere. Vbi uero necessitas cogit quintum ostendere, quiuis eorum qui possint subuertere atq; retractare peruincit: facitq; ut qui exponit sermonibus, uel literis uel disputationibus, apud audientium multos nihil eorum quae uel dicere uel scribere aggreditur, intelligere uideatur. qua in re saepe ignoratur non animum scribentis uel dicentis redargui, sed naturam potius cuiuslibet illorum quatuor se male habentis. Tractatio uero per

omnia illa sursum deorsumque in unum quodque discurrendo perueniens, uix tandem scientiam parit intrinsecus, scientiam inquam ipsius quod naturaliter bene affectum est in animo ad ipsum quoque naturaliter bene affecto. At si quis male affectus sit natura, qualis naturaliter animae habitus inest multis, tum ad illa quae discenda sunt, tum ad mores, corruptique illi sunt, ne Lynceus quidem, ut eiusmodi animus uideat, efficere possit. Atque ut summam dicam, neque acumen, neque memoria faciet unquam, ut qui rei ipsius qua de agitur, non est cognatus, ipsum inspiciat. Principium etenim in habitibus alienis non sortitur. Quobrem quicumque iustus aliusque quocumque sunt pulchra, non sunt apti natura atque cognati, licet alij in alia ingeniosi simul & memores: rursus quicumque cognati sunt quidem, sed hebetes & memoria parum ualida: nunquam ad summam discendi ueritatem peruenient uel uirtutis, uel uitij. Necesse enim est ea simul perdiscere, & falsum simul & uerum toties essentiae cum omni exercitatioe atque longitudine temporis: quod & ab initio dixi. Postquam uero singulatum ipsorum nomina, rationes, uisusque & sensus agitata inuicem tritaque fuerint, benignisque reprehensionibus redarguta, & absque inuidia interrogando respondendoque discussa, uix tandem refulget circa unum quodque prudentia atque intelligentia, ad summam omnino pro humana facultate contendens. Quobrem permultum abest, ut uir studiosus de ijs quae reuera digna sunt studio, scribens, hominibus, se simul & sua inuidiae ambiguitatibus subijcere debeat. Vno uero ex his sermone id intelligere licet: quando uidelicet qui alicuius scripta cernens, siue legulatoris in legibus, siue in quibuslibet alijs aliorum, animaduertat illa non esse illi tantum omnino seria studiosissime pertractata: siquidem sit ipse studiosus. iacet autem inter sua in regione pulcherrima. Sin autem reuera ipsi haec tantum seria studiose literis tradita sunt, diu quidem minime, sed homines mentem eripuerunt. Hanc utique fabulam digressionemque quicumque sequetur, plane intelliget, siue Dionysius aliquid de summis & primis naturae scripserit, siue quiuis alius aut minor aut maior, nihil eum syncerum audiuisse uel didicisse eorum quae scripsit, ut mea fert opinio. Alioquin pariter atque ego ipsa ueneratus fuisset, neque ausus fuisset unquam temere edendo absurditati indecentiaeque subijcere. Neque uero quasi in memoriae subsidium illa scripsit. Non enim hac in re memoriae diffidendum: si id semel animo fuerit comprehensum. Nam id totum breuissime omnium est collectum. Fortem uero turpi quadam ambitione id fecit, uel tantum sua haec asserens, uel tanquam particeps disciplinae, qua indignus erat, gloriam quaerens. Verum si ex una duntaxat congressione id Dionysio contigit, esset id forsan concedendum. Qualis autem fuit? Pro Iupiter, inquit Thebanus. Percurri equidem haec illi, eo quo dixi modo, semelque tantum: postea uero nunquam. Post haec autem considerandum est, sicui cura sit inuenire eius quod nobis circa illa accidit, causam: cur uidelicet & secundo, & tertio, & saepius ea non pertractauimus. Vtrum Dionysius, ipsis semel duntaxat auditis, adeo sufficiens ea se scire putauerit satis uenit, siue inuenit ipse siue ab alijs ante didicerit: an friuola quae dicebantur existimauit. An forte praeter haec tertium quiddam acciderit: uidelicet ut ipsa haud suis equalia uiribus, seu maiora censuerit: ac reuera se minime idoneum esse qui sub prudentiae uirtutisque diligentia uiuat. Si enim friuola existimasse dicatur, multis certe testibus pro causa nostra contra pugnabitur: qui in rebus eiusmodi iudicandis longe maiorem quam Dionysius autoritatem habeant. Quod si inuenisse uel didicisse, atque ipsa quidem digna uideri, quae liberali animo in disciplinam adhibeantur, quis non id mirum putet, Dionysium sic affectum horum aliquando ducem & auctorem tam facile contempsisse? Quo autem pacto contempserit, iam dicam. Profecto non multo post hoc tempore patrimonium Dionis, quod prius eum libere possidere, fructusque inde percipere permittebat, iam uetuit omnino per eius procuratores attingi: pecuniasque ut consueuerat ad ipsum in Peloponnesum mitti: quasi epistolae illius prorsus oblitus, quam mihi scripserat. Asserebat enim res illas non Dionis esse, sed filij: qui cum esset ex sorore nepos, eum ex lege sub tutela ipsius esse. Haec igitur usque ad illud tempus acta fuerunt. quae ego considerans iam plane perspiciebam quo pacto erga philosophiam Dionysius fuisset affectus, conturbarique licebat siue sponte siue inuite. Erat iam tunc aetas: & frequenter nauigabatur: uidebaturque mihi non tam de Dionysio quam de me ipso conquerendum, & de his qui me impulerant ut in aegrum Scyllae tertio deuenirem, Charybdimque remetirer perniciosam. Compulsus itaque sum Dionysio dicere, non posse me ullo modo apud se fore, Dione tam ignominiose contempto. at ille me consolabatur, rogabatque ut manerem, non putans sibi honestum, ut ego ipso

tam exit

tam cito horum à se factorum nuncius irem. Cum uero mihi manendum persuadere nō
 posset, ipse mihi se paraturum ait, qui & quo pacto me deferrent. Ego autem in transmis-
 sorijs nauigijs traicere constituerā: omnia esse perferēda ducens si abire me prohiberet:
 quippe cum manifeste ipse nulla Dionysii iniuria afficiēs, ab eo iniuria affectus fuisset.
 At ille cū me nullo modo manere uelle cognosceret, quo nauigationē tunc meā impedi-
 ret, talia machinatus est. Postridie sermonē ad me habuit gratiosum atq; probabilē. Mihi
 & tibi inquit, Dio Dionisq; res, quatenus discordiā nostrā causam præbēt, tollatur ē me
 dio. Dionem equidem tui gratia hæc faciā. Decerno Dionem recipientē sua habitare in Pe-
 loponneso, non tanq; exulē, sed tanq; cui liceat huc proficisci, quādo illi & mihi uobisq;
 amicis cōmuniter uideatur: dummodo nullam mihi iniuriam faciat. Huius autē rei fide-
 ius flores mihi fore te familiaresq; tā tuos q; Dionis qui hic habitāt. Dionē quoq; ipsum id
 uobis obseruaturum, sufficiēter cōfirmare debere. Pecuniā uero omnes quas ille accepe-
 rit, in Peloponneso & Athenis deponantur penes quos uobis uidetur. Harū quidē pecu-
 niarum fructus accipiat Dio, sed ipsas tollere nisi uobis concedētibus nequeat. Non em̄
 confido, si pecunias suscepit, eum mihi fidem seruaturum, cum non pauca futurā sint.
 Maiorem uero tibi tuisq; habeo fidem. Considera igitur an tibi hæc placeant: mane q; ho-
 rū gratia hic annū, quo peracto, susceptis his pecunijs abibis. Dionē equidē scio magnā
 tibi gratiā habiturū: cum hæc sibi perfeceris. Cum hæc igitur audiuissem, quanq; agre o-
 mnino ferebā, respondi tamen hac in re me consultaturū, tempusq; respondendi in crasti-
 num sumpsi. Atq; in hoc consentientes tunc discessimus. Consultabā itaq; posthac ipse
 mecū ualde quidem ambiguus. Occurrebat autē quasi cōsiliū dux prima mihi eiusmodi ra-
 tio. Age utiq; & si Dionysius nihil eorum quæ promittit, seruare cogitat, si tamen abeun-
 te me, per se ac per amicos probabiliter ad Dionem scribat, quæ nunc mihi dicit, se quidē
 obtulisse ultro, me uero noluisse, resq; suas penitus neglexisse. Præterea his addebam. Si
 Dionysius me nolens dimittere, ideoq; nauigiū nautasq; nō det: imò facile cunctis signi-
 ficet, uelle me ipso nolente discedere: quisnā me nauis asportare ex ædibus ipsis Dionysii
 audeat. Habitabā equidē, ne quid deesset incōmodi, in ipsis qui circa ædes erant, hortis.
 Vnde ne ianitor quidē nisi iubēte Dionysio egredi permisisset. Quod si annū permāsero
 habeo equidē quid Dionis significem, notumq; faciā in quibus sim constitutus, quid ue-
 agam. Ac si Dionysius nō nihil eorum quæ promittit, seruabit, opera tolerātiaq; hæc mea
 non omnino deridenda uidebitur. patrimonium nanq; Dionis non pauciorum q; centū ta-
 lentorū, si quis recte estimare uelit, censebit. At uero si ita res cadāt ut eas uerisimile est ca-
 suras, quò me uertā nescio. Veruntamen fortē necesse est me annū adhuc tolerantē ma-
 chinationes Dionysii re ipsa pro uiribus redarguere. Cū ita mecū cōsultauissem, sequen-
 ti mox die ad Dionysium retuli, uideri mihi manēdū. Sed addidi: ne existimaret me pos-
 se apud Dionem prorsus omnia quasi dominū, ideoq; operæ precii esse ut una mecū ipse
 quoq; ad eum scriberet, significans hæc nostra consilia, atq; interrogans utrum sibi hæc sa-
 tisfaciant, nec ne: & nunquid aliud præter ea quiddam exigat. Idq; q; primū inquam scri-
 bendum esse. Interea uero nihil in re Dionis ab eo noui esse tentandum. Hæc inter nos
 dicta sunt. In his sermē, ut nunc dico, cōuenimus. Post hæc autē cum iam naues abisissent:
 ideoq; nulla mihi foret ulterius nauigādi facultas: Dionysius quasi nonnihil prætermissi
 reminiscens, dimidia inquit bonorū Dionis pars filio iure manere debet: dimidia uero ad
 Dionem mitti. hanc ergo uendi curabo. Qua uendita, pecuniarū dimidium tibi tradam,
 quoad Dionem perferat: reliqua uero pars penes nos pro filio reseruabitur. ita enim ius
 ipsum exigat. His ergo illius dictis percussus, ridiculū putauī amplius ea de re loqui. Dixi
 tamē decere nos expectare à Dione responsum, atq; rursus hæc ipsa ad illū rescribere. At
 ille post nimis audacter patrimoniu Dionis totū quāto libuit pretio & quo pacto hæc &
 quibus placuit uendidit. Mihi uero ea de re uerbū omnino fecit nullum. at ego similiter
 posthac de re Dionis nihil ulterius locutus sum, quippe cū nihil amplius me profecturū
 existimarē. Hactenus hac ratione & philosophiæ & amicis auxiliū præstiti. Post hæc au-
 tem ego & Dionysius ita uiximus, ut ego quidem semper extrā spectarē, quasi auis quæ-
 dam alicunde cupiens euolare: ille uero assidue, quo pacto me cohiberet machinaretur,
 de rebus quidē Dionis concedens nihil. In cæteris tamen negocijs per uniuersam Siciliā
 amicos inter nos esse fatebamur. Eo autē tempore Dionysius ueteranis militibus stipēdia

minuere tentauit, præter parentis consuetudinē. Irati uero milites in unum contenerūt, neq; id se toleraturos cōminabantur. Itaq; ille clausis ipsius arcis portis, coercere illos conabatur. At illi repente aduentarunt ad mœnia, clamorē quendā barbarū ac bellicum attollentes. Quo metu conterritus Dionysius, cuncta illis consueta atq; etiā plura cōfluentibus illis concessit. Rumor autē fuit Heraclidem tumultus omnis causam extitisse. Quod Heraclides quidem persentiens clam fugā arripuit, Dionysius uero cum illum capere affectaret, neq; inueniret, Theodotem ad se in hortos accersuit. Eram fortē tunc & ipse in hortis perambulans. Cætera quidem quæ inter illos tractata sunt, neq; scio, neq; dum colloquerent̄ audiui: sed quæ me præsentē inquit Dionysio Theodotes & noui & memini. O Plato ait, Dionysio suadeo huic, si Heraclidē huc adducere potero, criminibus in se delatis responsurū: ac si nolit deinde eum Dionysius in Sicilia permanere, saltem permittat uxorem filiumq; suscipere, atq; in Pelopōnesum abire, ibiq; habitare, nihil ibi molientem contra Dionysium, & bonorū quæ hic possidet fructus percipientē. Hac ergo fiducia Heraclidem iam uocaui, atq; iterū uocabo. Siue igitur ex prima uocatiōe siue ex secūda huc ille uenerit, cum Dionysio constituebā rogabāq; nequid Heraclidē mali inferat uel extra urbem uel in urbe, tantū uero si uidebitur, extra fines mittatur, donec aliter Dionysio uideatur. Hæc inquit Dionysi, cōcedis'ne? Concedo respondit, neq; etiam si quando in ædibus tuis appareat, aliud quicq; mali esse passurū. Sequenti uero die in ipso crepusculo Eurybius & Theodotes ad me mirum in modum perterriti conuolarūt. Confestimq; Theodotes, ô Plato inquit, affuisti heri conditionibus in quibus de Heraclide Dionysius mecum tecumq; cōuenit. Affui, inquā. At ille: nunc, inquit, discurrūt satellites ad Heraclidē comprehēdendū: atq; periculū est ne ille prope alicubi sit. Sequere ergo nobiscum omnī studio ad Dionysium. Iuimus itaq; & ingressi ad ipsum, illi quidem silētio stabant lachrymantēs: ego uero inquam, uerentur hi Dionysi, ne tu cōtrā q̄ heri conuenerit, noui quicquam agas aduersus Heraclidem. Nam uidetur ille mihi prope alicubi diuertisse, manifesteq; adesse. Dionysius uero his auditis exarsit in iras, in uariosq; se mutauit colores, quales ira consueuit afferre. Et Theodotes ad pedes eius procumbens, manu eius apprehensa multis cum lachrymis ne quid tale faceret deprecabatur. Tunc ego sermonē suscipiēs eum consolaturus, Bono sis animo, inquam, ô Theodotes. Non enim aliter facere audet Dionysius q̄ heri promisit. At Dionysius tyrānico nimīū uultu me intuitus, Tibi, inquit, promisi nihil, siue magnū siue parū. Imò uero per deos, inquam, promisti nō facturum te hæc ipsa, quæ nunc ne facias hic deprecā. Hæc ego locutus egredior. Post hæc Dionysius quidem Heraclidem capere conabatur. Theodotes autē hæc per nuncios illi significans, ut fugam arriperet admonuit. Miserat quidem Dionysius & Tisiam quendam cum satellitibus, iubens passim Heraclidē insequi. Sed ille, ut fertur, anticipans, & paruo quodam diei spatio satellites deuitans intra Carthaginensium fines se recepit. Iam uero ex inimicitijs cōtra me exortis probabilē Dionysius occasionē quam per insidias diu captauerat, ne uidelicet ad Dionē pecuniā mitterent̄, affecutus fuisse uidet̄. Ac primum quidem ex arce me amisit, occasionē præferens quod mulieres sacra decem dierum in quibus habitabam hortis essent facturæ. Itaq; me per eos dies extra arcem apud Archedemū manere iussit. Interea Theodotes me ad se uocās, multa circa ea quæ tunc facta erāt, de Dionysio conquestus est. Dionysius uero cū audiuisset ad Theodotē me profectū fuisse, nactus & hanc rursus occasionē contra me odiij priori similem, misit ad me qui percontaret̄, num quid apud Theodotē uocatus aliquando fuisset. Atq; ego affuisse libere confessus sum. Tunc ille: iussit ergo, inquit, Dionysius me tibi edicere, nō recte facere te: quod Dionem Dionisq; amicos pluris q̄ ipsum semper æstimes. Hæc dicta fuerunt. Nec unq; posthac me in suas ædes uocauit, quasi manifeste Theodotis Heraclidisq; amicū: sibi uero inimicum: ac propterea infensum, quod res Dionis iam omnino perissent. Habitabam deinde extra arcē inter milites mercede cōductos. Adeuntes uero me & alij quidā & ministrorū aliqui Atheniēsēs patria, significarūt calumnias aduersus me inter milites fuisse diffusas. Præterea quosdam comminatos esse, sicubi me nanciscantur interfecturos. Excogito igitur euasione eiuſmodi. Mitto Tarentū ad Architam, aliosq; amicos, significans in quo essem discrimine constitutus. Illi uero occasionē quendam legationis patrię nomine excogitantes, Salmiscum eorū unum, unā cum nauī ordinis triginta remorum mittūt. Qui

ueniens

ueniens ad Dionysium, rogauit ut me omnino pro uoluntate mea saluum abire permitte-
ret. Ille autem assensus me dimisit comeatum praebens. Pecunias uero Dionis neque ego pe-
rii, neque quisquam dedit. Post haec cum in Peloponnesum peruenissem, ibique offendissem
Dionem ludos spectantem Olympicos, quae facta fuerant, enarraui. Ille uero Iouem te
status, statim mihi meisque propinquis & amicis edixit, se poenas a Dionysio exacturum:
tum quod me illic hospitem decepisset: sic enim ille & dixit & sensit: tum quod ipsum iniu-
ste admodum expulisset. Haec ego audiens, suasi ut ad haec si uideret, amicos alios conuo-
caret. Me autem quoniam & sua & aliorum opera quasi uiolenta impulissent in Dionysii
familiaritate, habitationis, uictus, sacrorum communione astrictum, putaret quasi medium
quendam, aequumque utrinque esse debere: praesertim cum iamdiu multis apud Dionysium me
calumniantibus quasi tecum ipsi tyrannidique eius insidiantem, ipse non occiderit quidem,
sed reueritus sit. Ad haec aetate meam rebus bellicis ineptam esse addidi: simulque medium
quendam me inter eos esse, si quando conciliatore quodam opus sit, qui resarcire optanti-
bus amicitiam possit. Quamdiu uero odij certabitis, ad haec tanquam propugnatores alios
aduocabitis. Haec ego inquam, perosus errorem fortunamque in Sicilia mihi aduersam. Quo-
niam uero illi rationibus meis non obtemperauerunt, omnium quae sequuta sunt malorum
ipsimet sibi causam praebere. Profecto si Dionysius res Dionis suas restituisset, uel potius
si omnino placatus fuisset, nihil prout conditio fert humana, accidisset aduersi. Nam Dio-
nem quidem pro uoluntate mea, & consilio, & autoritate facile continuissem. Contra ue-
ro nunc, in se inuicem impetum facientes omnia calamitatibus impleuere. Dio certe ean-
dem habebat uoluntatem, quam ego dicerem & mihi & alijs quicumque moderati sunt, ha-
bendam esse: uidelicet ut potestas uel propria, uel amicorum, uel ciuitatis optetur, quo in
ipsis honoribus & potentijs quis constitutus praesertim in maximis, se & suos & patriam
beneficijs iustis afficiat. Neque uero id fit, si quis ad id duntaxat incumbat, ut diuitijs se ami-
cosque, & ut libet aetarium expleat per insidias crudeliumque coniurationes: ipse pauper ui-
delicet impotens se continere, sed praeter animi angustiam uoluptatibus succumbens: praete-
rea opulentos homines tanquam inimicos decernens trucidet, rapiatque pecunias: atque inte-
rea socijs, familiaribusque edicat, sibi quidem in his cum sit egenus, succensendum non esse.
Eodem modo si quis similiter ciuitatem suam beneficijs afficiens honoretur ab ipsa: dum
multis res paucorum ciuium per sua decreta distribuit: uel si quis magna praesidens ciuita-
ti pluribus minoribusque ciuitatibus imperanti pecunias minorum ciuitatum iniuste attri-
buat suae. Hoc enim pacto, neque Dio, neque alius unquam sponte sua ad potentiam progredi-
tur perniciosam & sibi & posteris perpetuo futuram. Prudens uero ad constituendam ac-
cedit Rempublicam, legesque condendas iustissimas atque optimas, et id quidem absque caedibus, ex-
pulsionibusque ciuilibus. Quae modo cum ageret Dio constituens patrii prophana potius quam
facere, cauens quoque ne ipse pateretur, cecidit tamen cum iam ad summum superandorum
hostium peruenisset. Neque mirum alicui quod accidit Dionis, uideri debet. Pium enim uirum
temperatumque & prudentem, omnino quidem in rebus eiusmodi impij nunquam fallunt. Sed
neque mirandum est, si idem ipsi, quod probo gubernatori forsitan acciderit: quem futura tem-
pestas haud admodum iacet: sed insueta & idcirco improuisa tempestatum magnitudo
latere potest, ac ui latendo submergere. Hoc utique modo Dionem fors aliquantum sefellisse
uidetur. Quod enim mali essent, eum non iatebat: quamuis quam profunda esset in eis inscitia &
iniquitas uoracitasque, latuerit. Qua quidem in re deceptus occubuit, Siciliam incredibili
dolori subiiciens. Quae igitur post haec quae narrata sunt uobis consulo, haec tenus quidem
dicta sint. Quibus autem de causis ipse in Sicilia quasi compulsus redierim, ostendere arbitra-
tus sum oportere, necui reuersio mea absurda, ac praeter rationem suscepta uideretur. Qua-
mobre sicui quae nunc dixi probabiliora uisa sunt, ac sufficientes extitisse occasiones cur
ita fieret, uidentur, satis quidem sufficienterque iam fuisse dictum putabimus.

PLATO Dionis propinquis & amicis.

Epistola VIII

Va potissimum uiuendi ratione prospere succedat res, reuera conabor uobis
pro uiribus enarrare. Spero autem non uobis solum, quae in rem uestram sint, me con-
sulturum: quamquam uobis quidem maxime: sed & omnibus qui sunt Syraculis: ter-
tio inimicis etiam uestris & hostibus: praeterquam si quis illorum impio seipsum sce-
lere polluit. Haec enim insanabilia sunt, neque expiare unquam haec quisquam posset. Confide-

KK 5 rate

rate uero quod in praesentia dicā. omne iam uestrū circa Siciliam omnem dissoluta tyrannide consiliū atq; studiū in his uersat. Nempe alij quidē affectant tyrannidem iterū suscitare: alij tyrannidis memoriā omnem prorsus extinguere: consilium uero in eiusmodi rebus apud multos rectum ubiq; uideri solet: si ita res constituant, ut hostes q̄ maximis afficiant malis: amicis autē beneficij plurimū afferat. At uero nequa q̄ id facile est, ut qui multa alijs inferunt damna, ipsi nō multa uicissim ab alijs patiant. Neq; nunc opus est horum exempla longe perquirere: quippe cū quae nuper in Sicilia acciderunt, satis exemplo nobis esse possint. Cuncta enim sic accidisse uident, dum alij quidem inferre mala: alij uero repellere & ulcisci cōtenderent. In quibus enarrandis idonei aliorum magistri ubiq; esse potestis. Ut in his ergo percipiendis nulla fermē sit difficultas. Quae uero aut cunctis tam inimicis q̄ amicis utilia sint, aut saltē quae his q̄ minimū obliint, haec certe ipsa, nec facile est perspicere, neq; postq; perspexeris, ad uotum perficere. Haec igitur consultatio atq; inquisitio uoto persimilis esse uidetur. Ideoq; sit nobis ipsa omnino tanq̄ uotum & deprecatio quaedam. Omnibus em̄ in rebus & dicendis & cogitandis principium semper & a dijs est sumendum. Votū utiq; eiusmodi absolutū talem nobis significabit rationē, quae uobis simul, inimicisq; cōducat. Principio ex quo tempore bellum in Sicilia gestum est, familia una continue dominata est: quam publicis rebus praefecerunt uestri maiores, in summo tunc periculo cōstitutū, cū a Carthaginensibus premerent, uenissetq; res in extremum discrimen, ne Sicilia quae excolebatur a Graecis, iā a Barbaris euerteret atq; deuastaretur. Tūc igitur Dionysium quidem elegerūt: ut iuuenem bello strenuū: qui rebus bellicis cōuenientibus sibi praesesset: Hipparinum uero utpote seniore, consilio res moderari uoluerunt. Atq; pro totius Siciliae salute absolutā his auctoritatem concedentes, tyrannos, ut fertur, appellauerunt. Proinde si quis fortunā quandam diuinā, deumq; siue eorum quibus commissa res est, uirtutem, siue utrunq; unā cum temporis illius ciuibus, salutis illius causam extitisse censeat: esto id quidem, ut quisq; existimat. Salus certe hoc pacto tunc illis parta est. Quamobrem cum ita se illi gessissent, iustum erat gratiam ab illis qui seruati erant, referri. Siquid autem postea mali tyrannis ipsa munere ciuitatis abutens patrauit, habet quidē sceleris sui iudices: unde & poenas persoluat. Sed quānam illis poenae ob ea quae acta sunt, necessario recteq; admoueri possunt? Si enim uel uos illorum uim facile propulsare possentis, & absq; magnis periculis laboribusq; id facere, uel illi se dominationem facile recepturos arbitrarentur: haud sanē possemus ea uobis quae nunc dicturi sumus cōfulere. Nunc uero utriq; considerare atq; meminisse debetis, quoties iam alterutri in spē prope certam peruenistis consequendi quod optabatis, paulum deesse opinantes ad cuncta pro arbitrio consequenda. Id ipsum tamen paulum ingentium plurimorumq; malorū ubiq; causa extitit, neq; dum peruenit ad terminum: sed continuata quadam successione, inueterati iam mali apparenti termino principium suboritur nouum. Eiusmodi uero circuitus perditurus uidetur tyrannicum genus simul atq; populare: & quantū uerisimili ratione formidandū portendit, tota Sicilia in Graecae linguae obliuionem lapsura uideat, ad Phoenicū Opicorumq; potestatem, dominationemq; translata. Quamobrem contra haec Graeci oēs omni prouidentia remediū afferre debent. Siquis igitur rectius meliusq; consilium eo quod a me dicetur, adducat in mediū, merito Graecorū amator cognominabitur. Quae uero quodammodo sit mea sententia, conabor nunc libere prorsus cōmuni ratione, legeq; fretus exponere. Ego igitur personam mihi arbitri assumens, quemadmodum iamdiu cōsueui, tam exercenti q̄ perferenti tyrannidem cōmuniter consulam. Atq; in primis omni tyranno: ut appellationem hanc, remq; ipsam fugiat: atq; in regnū, si potest fieri transferat. Fieri uero posse, Lycurgus uir bonus & sapiens re demonstrauit. Is enim cū uideret genus propriū Argis, & apud Messenios ex regno in tyrannidem iam translātū, ideoq; hos populos utrosq; tam seipsos perdentes q̄ ciuitates utrinq; utraq; timens patriae simul & generi remediū adhibuit, senatum procreās, Ephorumq; magistratū in regni salutē. Quapropter tot iam secula seruat cum gloria: postq; uidelicet lex auctoritatis plena hominū regina facta est, nō autē homines legum tyrāni. Ad hoc ipsum in praesentia ratio mea oēs homines cohortatur, suadens his qui tyrannidē affectant, declinare ac fugere indefesso quodā studio eiusmodi famescentiū stultorūq; hominum felicitatem: atq; ad regiam gubernationis formā pro uiribus se trāsferre, legibusq; regis obtemperare

temperare, maximos honores ab hominibus, legibusque uolentibus quandoque reportaturis. Qui uero omnibus uiuendi praeferunt libertatem, iugum uero seruile fugiunt tanquam malum, non caueant moneo, ne insatiabili importuna libertatis auiditate in maiorum suorum incidunt morbum. Quem quidem illi propterea passi sunt, quod nulli parere uolentes libertatis amore intemperanter abusi sunt. Qui enim ante Dionysium & Hipparinum in Sicilia gubernabant, beate sibi uiuere uidebantur, libidinibus dissoluti, principibus imperantes. Praeterea decem ante Dionysium praefectos depositos, profligarunt, neminem secundum legem iudicantes, quo nulli subessent homini iuste iudicanti, aut dominanti legi, sed omnino in singulis liberi forent. Qua quidem causa illis tyrannides exortae sunt. Seruitus enim ac libertas, si modum excedat, utraque mala est: si modum obseruet, utraque bona. Moderata quidem seruitus est, quae deo exhibetur: immoderata uero quae hominibus. Deus quidem hominibus temperatis lex est: intemperatis uero uoluptas. Cum igitur haec ita natura se habeat, quae consulo, mando Dionis amicis, ea Syracusanis omnibus promulganda, ex communi Dionis meaque sententia. Equidem uobis exponam quae ille adhuc spirans locutus est. Quam igitur rationem, quaeret quispiam, circa praesentia nobis Dionis consilium affert: hanc uero omnium primam nunc accipite. Principio leges tales sint: quae non ad opes pecuniasque comparandas, neque ad libidines mentes conuertant: sed cum tria sint, anima, corpus, pecunia, uirtutem animi maxime anteponant: Secundo uero loco uirtutem corporis uirtuti animi seruientem: Tertio ultimoque gradu pecuniarum precium collocet, animo, corporisque ministrans. Quaecumque lex haec efficit, recta est, reuera beatitudinem utentibus afferens. Locupletes uero beatos appellare, sermo amens est, & infelix, mulieribus puerisque conueniens: atque eos qui id credunt, tales efficiens. Quod autem ego nunc ad uera uos bona cohortor, si quae modo dixi de legibus, degustetis, opere ipso intelligetis. quae quidem examinatio in cunctis uerissima esse uidetur. Receptis uero huiusmodi legibus, cum Sicilia in discrimine posita sit, neque sufficienter uos superetis, neque rursus admodum superemini, iustum forte atque utile uobis omnibus erit medium incidere, tum uobis dominationis acerbitate fugientibus, tum alijs dominationem adipisci desiderantibus. Quorum maiores olim, quod maximi faciendum est, Graecos a Barbaris seruauerunt: adeo ut in praesentia liceat de Reipublica consultare. Alioquin si tunc perditae res fuissent, neque nunc de his loqui liceret, neque spes ulla superesset. Nunc igitur alijs quidem libertas sit cum regia potestate: alijs autem potestas regno subiecta, legibus dominantibus non alijs tantum ciuibus, sed ipsis etiam regibus, siquid egerint contra leges. In his autem omnibus mente a dolis aliena atque sana, cum deus reges create. Primum quidem filium meum duplici gratia, mei scilicet gratia atque aui sui. Ille enim sua tempestate patriam a Barbaris liberauit: ego uero iam his a tyrannis. Quorum quidem testes mihi uos ipsi estis. Secundum uero regem create eum qui idem quod & pater meus nomen habet: Dionysii inquam filium. Atque id facite praesentis eius in patriam officij memores, piorumque eius morum, qui patre tyranno natus, patriam sponte liberare aggreditur, pro breuissima iniustaque tyrannide gloriae sibi generique comparans sempiternam. Tertium denique ad regnum Syracusanum inuolare oportet uolentem ciuitate uolente Dionysium Dionysii filium, nunc exercitus hostium ducem. Si uelit inquam regiae dignitatis forma contentus uiuere, timens uidelicet fortunae uices: & patriam miseratus, sacraque & sepulchra maiorum: ne contentione profusus omnia perdat, Barbaris ex patriae infelicitate gratificans. Hos uero tres reges, siue illis auctoritatem eandem quam Lacedaemonij reges habent, dederitis: siue quid ademeritis, communi constituetis tali quodam pacto: ut prius dictum est: atque iterum nunc audite. Si Dionysii & Hipparini genus uoluerint pro Siciliae salute his calamitatibus quae nunc urgent, finem imponere, honores sibi totique familiae comparantes non ad praesens solum, sed in posterum, hac inquam conditione, quemadmodum & prius dictum est, ad regnum uocate: & legatos quos ipsi uelint concordiae gratia cum publica auctoritate deligite: siue ex uestris ciuibus, siue ex alienis, siue ex utrisque, totque praeterea quot illi concesserint. Qui communi sententia leges condant: atque Reipublica ita constituent, ut in ea reges esse deceat sacrorum dominos, aliarumque rerum quascumque decet his concedi, quorum beneficia in patriam extant. Proinde belli pacisque arbitrium habeat custodes ipsi legum creati numero quinque & triginta una cum populo atque senatu. Iudicia uero distincta sint alia aliorum. Mortis quidem atque exilij auctoritas sit penes triginta & quinque uiros: & praeter eos, penes alios quosdam iudices

iudices ex illis electos qui magistratibus proxime perfuncti sunt: ita ut unus ex quolibet magistratu eligatur, qui optimus iustissimusque appareat. Hi sequenti anno de morte & carcere et exilio sententiam ferant. Regi uero his iudicijs interesse non liceat: utpote sacerdoti: quem in ferenda necis, carceris exilij sententia contaminari nefas sit. Hæc equidem & dum uiuerem, cogitabam: & nunc etiam cogito facienda: atque tunc, cum inimicos superauissem unam uobiscum, nisi externi, furiaque obstitissent, ut decreueram, constituissem. Proinde si ad uotum res processissent, colonis reliquam Siciliam repleuissem, Barbaris quidem ex his locis quæ nunc occupant expulsis: præterquam si qui eorum pro communi libertate contra tyrannidem pugnauerunt. Priores autem Græcorum locorum colonos in antiquas, patriasque sedes restituissem. Hæc igitur eadem in præsentia omnibus consulo communi consilio deliberare & agere: atque ad hæc agenda omnes cohortari: quod si qui dissenserint, eos communi sententia hostes existimare. Neque uero hæc talia sunt, ut fieri nequeant. Quæ enim in duorum animis consistunt, atque his qui consulendo perquirunt optima, mox facileque occurrunt, ea qui impossibilia iudicat, non recte sentit. Dico autem duos, Hipparrini scilicet Dionysij filij, atque insuper mei filij animos. Arbitror enim si hi consenserint, alios quoque Syracusanos & omnes quibus patria curæ est, consensuros. Sed dijs omnibus honores cum precibus offerentes, & alijs præterea quibuscumque unam cum dijs uouere decet: præterea cohortantes, inuitantesque amicos & inimicos omnino atque benigne, nolite prius desistere quam ea quæ a nobis dicta sunt, quasi diuina somnia uigilantibus superuenientia, perspicua quidem atque felicia perfectissime impleatis.

PLATO Architæ Tarentino, bene agere.

Epistola IX

MENERVNT ad nos Archippi Philonidisque familiares, ferentes epistolam quam eis dederas, ac de rebus tuis quæ oportuit nunciantes. Publica quidem ciuitatis negotia absque difficultate peregerunt. Neque enim admodum laboriosa erant. Te uero narrauerunt permolestè ferre, quod a publicis ciuitatis occupationibus liberari non ualeas. Quod igitur dulcissimum uitæ genus sit agere sua, præsertim si quis talia elegerit facienda, qualia tu, omnibus ferme est manifestum. Sed illud quoque te considerare oportet: nullum nostrum sibi soli natum esse: sed ortus nostri partem sibi patriam uendicare: partem parentes: partem amicos. Multa insuper pro temporum diuersitate uobis acciderent: quibus uita nostra occupata est. Vocante igitur te patria ipsa ad rempublicam gubernandam, absurdum forsitan esset non parere: præsertim cum simul accidat: ut aditus prauis hominibus relinquatur, qui nulla ipsius quod optimum est ratione proficiscuntur ad publica. De his ergo iam satis. Echecratis autem curam habemus in præsentia habebimusque in posterum: & tui gratia, & patris eius Phrynionis, & propter ipsum adolescentem.

PLATO Aristodoro, bene agere.

Epistola X

AVDIO te ante alios & nunc familiarem esse Dionis, & per omne tempus sapientiam morum ad philosophiam spectantium in primis exercuisse. Nam firmitatem, fidem, sinceritatem, ueram esse philosophiam existimo. Alias uero & ad alia declinantes scientias & facultates si quis ornamenta dixerit, recte, ut arbitror, appellabit. Sed uale iam, & in præsentibus his persevera moribus.

PLATO Laodamanti, bene agere.

Epistola XI

SCRIPSIUS etiam prius ad te, referre multum ad ea quæ dicis omnia, ut Athenas ipse proficiscaris. Quonia uero ais te uenire non posse, secundo id loco forer, si uel ego, uel Socrates, ut per tuas literas significasti, istuc nos conferre possemus. Verum Socrates quidem hoc tempore morbo stranguriae impedit. Mihi uero istuc proficiscenti dedecus foret: si illa quorum gratia me uocas, nequaquam perficerent. Quæ quidem perfici posse haud admodum spero. Siquis autem ea omnia referre aggrediat quorum de causa ita diffida, prolixa opus erit epistola. Præterea per ætatem non satis corpore ualeo ad iter conficiendum, periculaque mari terraque obeunda, qualia iter solet obijcere. Præsertim uero per id tempus omnia iter agentibus plena periculis sunt. Consulere tamen tibi colonisque possum, quod nunc me referente, inquit Hesiodus, putare quidem fallax quiddam esse, difficile uero intelligere. Nam si putant aliqui legum quarumlibet positione ciuitatem bene quandoque constitui posse, nisi sit aliquis cum auctoritate præsidens ciuitati, quotidianæ omnium uitæ moderator, adeo ut sit temperata & fortis tam in seruis quam

in liberis

in liberis, nō recte putant. Proinde si sint iam apud uos uiri hac potestate digni, id fieret. Sin autem ad disciplinam opus sit aliquo: neq; qui doceat, neque qui doceatur, ut opinor, apud uos sunt: reliquum est, deos precari. Nam ferè quæ ante hoc tempus fuerunt ciuitates, sic ab initio constitutæ sunt: ac postea bene excultæ pro opportunitate magnarum rerum, tum bello, tum pace, quando in huiusmodi temporibus uir clarus & probus magnâ adeptus fuerit potestatem. Prius autē ipsa promptissime curare oportet atq; necesse est: considerare tamen ea qualia dico: neq; temere aggredi quasi leuiter peragantur: cogitare uero quid commode fieri possit. Vale felix.

PLATO Architæ Tarentino bene agere. Epistola XII

IRVM est quanta cum uoluptate commentaria abs te missa accepimus, eorumq; auctoris ingenio delectati sumus. Visus quidem nobis est uir ipse dignus maioribus illis iam olim suis. Ferūt uirorum decem millia fuisse: qui ex omni Troianorū, qui sub Laomedonte secessere numero, ut fabula tradit, præstantissimi fuerunt. Cōmentaria uero quæ tu per literas à me petis, nondum absoluta sunt. Qualia cunq; tamen sunt, ad te misi. De custodia uero, idem sentimus ambo. Quapropter nihil cohortatione opus esse uidetur.

AXIOCHVS PLATONIS DE CON

TEMNENDA MORTE, RODOLPHO AGRICOLA INTERPRETE.

SOCRATES. CLINIAS. AXIOCHVS.

HEVNTI ad Cynofarges mihi, cum ad Elisum uenissem, uox cuiusdam allata est clamantis, Socrates Socrates. Vt que conuersus circumspēctabam unde ea redderetur, Axiochi filium uideo Cliniam, ad Callirhoen currentem, cum Damone musico, Charmideq; Glauconis filio. Horum alter quidem musicam docebat: alter ex familiaritate amabat, si mul atq; amabatur. Visum est ergo mihi rectâ deflectenti occurrere eis: ut q̄ primum conueniremus. Perfusus autem lachrymis Clinias, nunc tempus est, inquit, Socrates, ut uulgatam semper de te sapientiā ostendas. Pater enim ex aliquo iam tempore uiribus de improviso destitutus est, & est prope exitum uitæ, molesteq; fert adesse sibi finem, tamen si antehac contemneret mortem horrenda imagine exprimētes, comiterq; derideret. Perge ergo, proq; tua consuetudine illum confirma: ut uolens eò quò ducit necessitas, sequatur, utq; ille mihi ad reliqua hoc ipso etiam pie colatur. SOC. Nullā me Clinia, moderatam rem rogaueris frustra, quanto nunc magis, cum ad hæc me uoces pietatis officia. Acceleremus autē. Si enim ita se res habet, festinato opus est. CLIN. Vbi modo te uiderit Socrates, rectius habebit. Crebro enim iam euenit ei, ut exanimatus rursus reficetur. SOC. Quo citius autem perueniremus, eā quæ circa murum cognominata est, iuimus. In proximo namq; habitabat portæ quæ est apud Amazoniam columnam. Inuenimus ergo eum æquisumptis rursus sensibus, & corpore robustum, defectum uero mente, prorsusq; indigentē consolationis, reuoluentē crebro se, suspiriaq; cum lachrymis atq; manuum crepitu cientem. Aspiciēs autem illum, quid hoc, inquam, rei Axioche? Vbi nō bis illa pridem magnifica uerba, cōtinentesq; laudes uirtutū, & maius q̄ ut dici posset in te animi robur? Sicut enim timidus athleta, cum in gymnasio insignē te præbueris, ad certamen ipsum defecisti. An non mediate considerabis naturam uir tantus & rationi obsequens, utq; nihil aliud, Atheniensis? quòd cōmune uidelicet hoc & ab omnibus iactatū peregrinatio quædam uita est, quodq; peragētes eam alacriter, & tantum non pæana canentes, ad postremam accedere necessitatē: tam molliter uero habere se, tamq; ægre, pueri more diuelli, nequaquam prudentiæ præ se fert altioris aetatem. AX. Recte quidem Socrates, ista mihi dicere uideris, uerum nescio quo pacto ubi propius accesserit periculū, fortia illa grandiaq; uerba occulte subteruolant atq; negliguntur. Oboritur autem metus quidam, mentem multipliciter discerpens, si hac luce, hisq; priuabor bonis, & expers mentis sensuumq; iacebo ubicunq; demum putrescens, & in puluerem uermesq; conuersus. SOC. Imperfecte coniungis Axioche, propter imperitiā cum sensuum orbitate sensum, tibiq;